

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ihes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 2

Tallinn, 18. jaanuaril 1938

IV aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÖLLUMAJANDUS	
Lihatoodang ja -tarvitus	26
Olukord suhkruturul maailmas	27
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Kasitõstus Eestis	30
Raudteetegevus novembris 1937. a.	31
Lühiuudiseid	32
LAEVANDUS	
Tallinna sadama tegevus mõeldunud detsembris	33
Tallinna sadama tegevus 1937. a.	33
Sadamate tegevus (peale Tallinna) novembris 1937	34
Prahiturg	35
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	37
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	36
Peekoniturg	38
Tapaloomade ja lihaturg	38
Põllumajanduslik väljavedu	39
Kanamunaturg	39
Piimaturg	39
Teraviljaturg	40
Linaturg	40
Kartuliturg	41
Kalaturg	41
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Investeerimise neliaastakukava ja uus tšestusring- kond Poolas	42
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	43
VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Eestis kehtivad kaubandus- ning makseteõienda- mislepingud	44
Rukkitoll alates 1. I 38	45
Eksportpreemiaid 1938. a.	45
Hobuste sissevedu Soome	46
Mitmesuguste kaupade väljavedu Soomest 1937. a.	46
Toormahlade tootmine Soomes	46
Leedu munade väljavedu 1937. a.	47
Süntetilise ammoniaagi, salpeeterhappe ja kalt- siumi tootmine ligniidist	47

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Meat Production and Consumption	26
Conditions on World Sugar Market	27
INDUSTRY AND TRADE	
Estonian Box Industry	30
Activity of Railways in November, 1937	31
Sundry Information	32
SHIPPING	
Activity of Tallinn Harbour in December	33
Activity of Tallinn Harbour during 1937	33
Other Harbours in November 1937	34
Freight Market	35
PRICES	
Prices and Quotations	37
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	36
Bacon Market	38
Cattle and Meat Market	38
Exports of Agricultural Products	39
Egg Market	39
Milk Market	39
Grain Market	40
Flax Market	40
Potato Market	41
Fish Market	41
FOREIGN COUNTRIES	
Four-Year Plan for Investments, and New In- dustrial District in Poland	42
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	43
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Trade and Clearing Agreements Valid in Estonia	44
Custom Duty on Rye, beginning 1. I 38	45
Export Premiums, 1938	45
Imports of Horses into Finland	46
Export of Miscellaneous Goods from Finland 1937	46
Production of Raw Juices in Finland	46
Lithuanian Egg Exports in 1937	47
Manufacturing of Ammonia, Saltpetre Acid and Catalan from Lignite	47

Fr. R. Krestzweid
nim. EN. K. K. K.
Reametuolog

PÖLLUMAJANDUS

LIHATOODANG JA -TARVITUS. MEAT PRODUCTION AND CONSUMPTION.

P. Kind.

Sealihatoodang on meil liha kogutoodangus suurima osatähtsusega. Viimase 10 a. keskmiselt oli liha kogutoodang 66 101 tn ja sealihatoodang 35 544 tn, s. o. 54% kogutoodangust. Seega moodustab sealihatoodang üle poole liha kogutoodangust. Peab tähendama, et sealihatoodangud viimaseil aastail on kahanenud. Enne 1930. a. ulatus sealihatoodang üle 40 000 tn, kuma sealt peale on sealihatoodang vähenenud, olgugi mitte järjekindlalt. 1935/36. p. a. oli sealihatoodang 31 420 tn, 1936/37. p. a. langes 29 305 tn-le, s. o. 6,7%. Sealihatoodangu vähenemine oli tingitud peamiselt väiksemast sigade arvust. Aasta varem tapeti 377 500 siga, kuma 1936/37. p. a. tapeti 328 700 siga, s. o. 13% vähem kui aasta varem. Tapetud sigade vanuslikus vahekorras ei olnud tähelepanuväärt muudatusi. Tapetud noorsigade arv oli 30% sigade üldarvust ja vanasigade arv 70%. Enamus lihatoodangust saadakse seega ka vanasigadel ja peamiselt kodusel tapmisel. Tapamajades tapeti 1936/37. p. a. üle 80,2 tuh. sea, kuma kodus tapeti ligi 248,5 tuh. siga, s. o. $\frac{3}{4}$ tapetud sigade üldarvust. Kodus tapetud sigadest viidi tapamajadesse liha-järelevaatuseks 69,3 tuh. siga, et neid turustada linnades. Tapamajadest läbikäinud sigade koguarv tõusis seega ligi 150 tuh-le. Tapamajade läbikäigu ja koduse tapmise vahe on koduste tapmiste kasuks seetõttu suur, et kodune lihatarvitus on võrdlemisi suur võrreldes turutoodanguga. Siinjuures peab tähendama, et osa turustatavast lihast läheb ka väljaspool tapamaja tarvitajate kätte, peamiselt väikesis linnus ja alevits.

Eksporditava sealiha kogus on võrreldes toodanguga väike. 1936/37. p. a. eksporditi sealiha 2 488 tn, s. o. 3,5% kogutoodangust. Liha väljaveost omab sealiha suurimat osatähtsust. Liha veeti üldse välja 1936/37. p. a. 3 848 tn ja sealiha väljavedu moodustas sellest 64,7%, ehk ümmarguselt $\frac{2}{3}$. Sealiha väljavedu võrreldes 1936. a-ga näi-

tas tagasiminekut. Sealihaga väljaveo vähenemisele avaldab mõju elussigade eksport. Elussigade eksport on viimaseil aastail olnud võrdlemisi suur. 1935/36. p. a. veeti elussigu välja 48 373 ja 1936/37. p. a. 32 894. Elussigu eksporditi peamiselt Saksa ja NSVL-u.

Veiselihaga osatähtsus liha kogutoodangus näitas suurenemist, tõustes e. a. 36%-lt 1936/37. p. a. 37%-le. Veiselihaga osatähtsuse suurenemine sõltus peamiselt sealihatoodangu osatähtsuse vähenemisest. Veiselihatoodang kaalult jäi küll pisut väiksemaks kui aasta varem, kuid arvestades, et sealihatoodang eelmise aastaga võrreldes vähenes suuremal määral, näitas veiselihaga osatähtsus liha kogutoodangus suurenemist.

1935/36. p. a. toodeti veiselihaga 23 010 tn ja 1936/37. p. a. 22 479 tn, s. o. 2,3% vähem. Veiselihaga kogutoodangu vähenemine oli tingitud peamiselt sellest, et täiskasvanud loomi tapeti vähem ja vasikaid tapeti rohkem kui e. a. Sõltuvalt tapetud veiste koostise muutusest võib märkida, et vasikaliha osatähtsus veiselihaga kogutoodangus suurenes seetõttu. Aasta varem oli vasikaliha veiselihaga kogutoodangus 29,5%, kuid 1936/37. p. a. tõusis vasikaliha osatähtsus veiselihaga kogutoodangus 30,4%-le. Veiselihatoodangus on suurema osatähtsusega lehmalihtoodang, kuma see oli 42,6% veiselihaga kogutoodangust. Võrreldes e. a-ga lehmaliha kogutoodang vähenes, kuma lehma tapeti vähem kui aasta varem. Samuti tapeti ka lehmullikaid vähem kui aasta varem. Sõltuvalt lehmullikate väiksemast tapmisest vähenes ka nende lihatoodang 1936/37. a. Siinkohal võib ka märkida, et 1937. a. näitas lehmade arv eriti silmapaistvat suurenemist, mis oli tingitud sellest, et eelnenud põllumajandusaastal tapeti lehma ja lehmullikaid vähem. Pullide, härgade ja pullmullikate tapmise arv päitas aga seevastu eelmise aastaga võrreldes suurenemist, sellega seoses suurenes ka nende liha-

toodang. Pullide, härgade ja pullmullikate lihatoodang tõusis 1936/37. p.a. 4036 tn-le e.a. 3320 tn vastu, s.o. 21,5%. Pullide, härgade ja pullmullikate suurem tapmine ei jätanud mõjustamata ka nende arvu, ja nagu arvestusel selgus, oli pullide, härgade ja pullmullikate arv 1937. a. tunduvalt väiksem kui aasta varem.

Veiselihäläbikäik tapamajadest näitas 1936/37. p.a. tõusu võrreldes eelmise p.a. ga. Tapamajadest läbikäinud veiselihatoodang tõusis e.a. 15 972 tn-lt 16 595 tn-le ehk 4%.

Veiseliha väljavedu näitas möödunud p.a. ka väikest suurenemist; 1935/36. p.a. veeti veiseliha välja 980 tn ja 1936/37. p.a. 1085 tn, s.o. 10,7% rohkem. Sõltuvalt pisut väiksemast veiseliha kogutoodangust ja suuremast väljaveost jäi sisemaiseks tarvituseks veiseliha vähem kui eelmisel p.a. 1935/36. p.a. jäi sisemaiseks tarvituseks veiseliha 22 031 tn ja 1936/37. p.a. 21 394 tn. Sõltuvalt sisemaiseks tarvituseks jäänud väiksemast veiselihakogusest, langes ka keskmine tarvituse elaniku kohta, 1935/36. p.a. jäi keskmiselt elaniku kohta 19,5 kg ja 1936/37. p.a. 18,9 kg veiseliha.

Lambaliहतoodang jäi peagu e.a. tasemele. 1935/36. p.a. toodeti lambaliha 7 415 tn ja 1936/37. p.a. 7 010 tn. Lambaliha kogutoodang moodustas liha üldtoodangust 11,5%, s.o. samane osatähtsus nagu aasta varem. Lambaliha veeti välja 1935/36. p.a. 590 tn ja 1936/37. p.a. 268 tn, s.o. 55% vähem kui aasta varem. Sisemaiseks tarvi-

tuseks jäi peagu sama arv, nagu aasta varem, seetõttu jäi ka keskmine tarvituse elaniku kohta peagu samaseks nagu aasta varem, s.o. 6 kg-le.

Linnuliहतoodang oli 1936/37. p. a. 2108 tn e.a. 2073 tn vastu. Linnuliha osatähtsus võrreldult loetletud lihalikidega on tunduvalt väiksem ja ta moodustab ainult 3,5% liha üldtoodangust. Linnuliha arvu on viimastel aastail suurendatud järjest; sõltuvalt sellest näeme ka linnuliहतoodangu suurenemist. Linnuliha suures enamuses jäi sisemaiseks tarvituseks, — teda veeti välja ainult 7 tn. 1936/37. p.a. jäi keskmiselt elaniku kohta linnuliha tarvitada 1,8 kg, s.o. sama kogus nagu aasta varem.

Liha kogutoodang jäi 1936/37. a. pisut väiksemaks kui e.a. Ühes kogutoodangu vähenemisega ilmnis ka tagasimineki väljaveos. Toodang võrreldes e.a. jäi 4,7% väiksemaks. Väljavedu langes e.a. 5 271 tn-lt 3 848 tn-le, s.o. 27%. Sisemaiseks tarvituseks jäänud lihakogus, sõltuvalt väiksemast toodangust, langes 1936/37 p.a. 57 082 tn-le e.a. 58 653 tn vastu, s.o. 2,7%. Samuti jäi väiksemaks ka möödunud põllumajandusaastal keskmiselt elaniku kohta tarvituseks jäänud lihakogus. 1935/36. p.a. jäi keskmiselt elaniku kohta 51,9 kg liha ja 1936/37. p.a. 50,5 kg. Lihatarvituse kohta peab tähendama, et see on viimastel aastail vähenenud. Viimase 10 a. keskmiselt jäi elaniku kohta lihatarvituseks 56 kg, kuid viimase 5 a. jooksul on see vähenenud pidevalt.

OLUKORD SUHKRUTURUL MAAILMAS.

CONDITIONS ON WORLD SUGAR MARKET.

M. a. 1. sept. hakkas kehtima maailma-suhkrukaubanduses uus korraldus. Sel päeval jõustus 6. V m. a. Londonis 21 maailma-suhkruturgu mõjustava riigi ühine kokkulepe, mis kehtib kuni 31. aug. 1942. a. Kokkuleppe järgi on järgneva 5 aasta jooksul maailma-suhkruturul pakkumise pool korraldatud üksikuile tootjatele kindlaksmääratud kvootede alusel, millede abil loodetakse lõplikult korraldada suhkruturgu, mis viimase 10 a. jooksul vaatamata et-

tevõetud korraldusile hoidis kogu tootjad maad ärevil.

Suhkruturul valitseva ebasoodsa olukorra ja raskuste põhjused algasid juba maailmasõja ajal. Enne sõda oli kogu suhkrutoodangus maailmas roo- ja peedisuhkru osatähtsus enamvähem võrdne. Kuna siis juba suure võistluse tagajärjel oli roosuhkrutootmine tasuvam peedisuhkrust ja viimane võistlusvõimelisena püsis vaid tollikaitse, väljaveopreemiade ja muude kaitse-

abinõude tagajärjel, langes Euroopa suhkrupeeditoodang sõja-aastail tunduvalt, mis tõi kaasa ka peedisuhkru osatähtsuse langust üldises suhkruoodangus. Nii langes peedisuhkru osatähtsus 1913/14. a. 48,4%-lt 1919/20. a. 22%-le ehk 55%. Vaatamata samaaegsele roosuhkrutoodangu tõusule ei suutnud viimane teha tasa peedisuhkrutoodangu langust ja kogu suhkruoodang maailmas langes 1913/14. a. 18.7 milj. tn-lt 1919/20. a. 15.2 milj. tn-le. Sõja järele kasvav mõõdmine kiirelt ja kuna samal ajal näitasisid hinnad ka enneolematut kõrget seisu, oli see otseseks tõukeks uueks suhkruoodangu tõusuks. Kuna sõja ajal langes ebatasuvate tootmisalade juures suhkrupeedikasvatust, laiendati pärast sõda tarvuse piires püsivate suhkruhindade juures suhkrupeedikasvatust igati ja kaitsti isegi viimast odavama roosuhkru sissetungimise eest enamuses euroopa tootjais mais kõrgete kaitsetollide sisseseadmisega. Peale selle tõusis ka toodang paremaväärtuslike sortide kasvatuselõõtmise ja üldise suhkru-tööstustehnika arenemise läbi. Nii tõusis suhkruoodang maailmas 1927/28. a. 25.1 milj. tn-le, millest ümmarguselt $\frac{1}{3}$ langeb peedisuhkrule. Ka järgnevail aastail jääb roo- ja peedisuhkru vahekorid samaks — roosuhkru arvele langeb $\frac{2}{3}$ ja peedisuhkru arvele $\frac{1}{3}$ kogu suhkruoodangust maailmas.

Kuni 1927/28. a. suutis tarvituse tõus pida sel sammu toodangutõusuga. Juba järgmisel aastal ületab kiireltarenev toodang tarvituse, tagavarad suurenevad ja hinnad langevad 1927—1929. a. ümmarguselt 35%. 1931. a. tõusid suhkru tagavarad ligi 11 milj. tn-le, olles seega ligi 2 korda kõrgemad kriisieelsest normaalseisuga aastate tasemest. Kasvavate tagavaradega ja langevate hindadega stivenes suhkuruturul kriis ja liitus üldise majanduskriisiga.

Hiljutine kokkulepe tähtsamate suhkru- tootjate riikide vahel ei ole esimene katse suhkuruturu korraldamiseks. Juba üldise olukorra halvenemise algaastail (1928/29) loodi 7 tähtsama suhkru tootja — Kuuba, Jaava, Saksa, Tšehhoslovakkia, Poola, Belgia ja Ungari — vahel, kelledega hiljeme ühinesid veel Peruu ja Jugoslaavia, ühine rinne suhkuruturuolukorra parandamiseks eeskätt toodangu ja väljaveo piiramise läbi. Peamiselt tugeva toodangu-languse läbi Kuubas ja Jaavas jõuti nii kaugele, et 1935. a. lõpuks olid suhkru tagavarad maailmas juba üsna lähedased normaalseisule. Kuid vastavate riikide kokkuleppe peaesmärk — hindade paranemine — jäi vaatamata tunduval tagavarade vähenemisele saavutamata, sest asjaosaliste riikide arv oli liiga piiratud ja seepärast nende mõjuvõim on liiga nõrk väljaspool vastavat kok-

Suhkrumajanduse areng maailmas.

Development of World Sugar Industry.

	Suhkrutoodang Sugar Production					Suhkru väljaveid Sugar Exports		Tarvitus Con- sumption	Taga- varad ¹⁾ Stocks	Hind ²⁾ Price
	Kokku Total	Roosuhkur Raw Sugar	Peedisuhkur— Beet Sugar	Roosuhkur Raw Sugar	Peedisuhkur— Beet Sugar	Millj. tn Mill. tn	% toodangust % of Production	Millj. tn Mill. tn	š d pro cwt	
	Millj. tn. — Mill. tn									
1926/27	28,65	18,42	10,23	64,3	85,7	11,15	38,9	28,34	7,17	4 8 ⁹ / ₄
1927/28	27,03	16,60	10,43	61,4	88,6	10,31	38,1	28,27	7,35	4 7
1928/29	24,63	14,34	9,79	60,3	89,7	10,68	43,4	25,98	8,13	4 3 ¹ / ₂
1929/30	24,27	15,11	9,16	62,8	87,7	10,50	43,3	24,87	9,47	5 1 ¹ / ₂
1930/31	22,74	14,74	7,99	64,8	85,2	10,40	45,7	24,28	9,89	5 3
1931/32	25,00	16,22	8,78	64,0	85,1	11,14	44,6	25,13	10,90	6 2
1932/33	27,85	15,94	11,91	57,2	42,8	12,36	44,3	26,10	10,74	6 7
1933/34	26,80	17,19	9,61	64,1	35,9	14,48	54,0	25,71	7,50	11 7 ¹ / ₂
1934/35	23,76	15,14	8,62	63,7	38,3	13,07	55,0	23,21	5,77	12 9
1935/36	15,21	11,86	8,35	73,0	22,0	.	.	.	.	.
1936/37	18,71	9,66	9,05	51,6	48,4	.	.	.	.	.

¹⁾ Antud m/a. lõpul (31. aug.). — On August, 31-st, 1937. ²⁾ Kuuba roosuhkur Londonis. — Cuban raw sugar in London.

kulepet olevate riikide toodangu reguleerimiseks. 1928/29. — 1934/35. a. s. o. seitsme riigi kokkuleppe ehk nn. Chadbourne kava kehtimise ajal, suurendasid väljaspool kokkulepet seisvad tootjad maad (Filipiinid, L.-Aafrika, Austraalia, NSVL, Kesk-Ameerika ja Lääne-India suhkrutootjad maad) soodsate reguleerimisvõimaluste tõttu isegi toodangut. Mitte väike tähtsus ei olnud ka samaaegsel sissevedajate maade, peamiselt Briti-India ja Inglise, omatoodangu laienemisel. Nii tõusis India suhkrutoodangu osatähtsus kogu maailmatoodangus 1928/29. a. 4,6% -lt 1936/37. a. 12,6% -le. Inglises tõusis peedisuhkrutoodang samal ajal suhkruproduktide riiklikul soodustusel 218 tuh. tn-lt 550 tuh. tn-le. Üldiselt tõusis 1930/31. a. — 1934/35. a. Chadbourne kavaga mitteseotud riikide suhkrutoodangu osatähtsus 58,8% -lt 72,7% -le. Seevastu langes Jaava osatähtsus väga tugevalt ja moodustas 1934/35. a. vaid 2,1% 10,2% vastu 1930/31. a. Samuti oli ka Kuubaga, kelle osatähtsus suhkrutoodangus maailmas 1925/26/ — 1928/29. a. keskmiselt 20% -lt langes 1930/31. a. 11,4% -le ja 1934/35. a. 10,5% -le. Kokkuleppega seotud euroopa riikidest sai suurema toodangu tagasimineku osaliseks Tšehhoslovakkia, kelle toodang langes 1930/31. a. 1126 tuh. tn-lt 1934/35. a. 631 tuh. tn-le, kuna Poolas ja Saksas oli vähenemine märksa väiksem.

Sisseveomaist mõjustas suurenev oma-varustus suhkrukaubandust langussuunas. 1925/26. a. oli suhkrueksport maailmas 13,1 milj. tn ehk 55% kogu samaaegsest toodangust, mis langes 1930/31. a. 12,4 milj. tn-le ehk 44,3% -le kogutoodangust. Siit peale näitas väljavedu peagu pidevat langust, saavutades 1935/36. a. 10,3 milj. tn-ga ehk 31,8% -ga sama-aastasest toodangust madalseisu. „Chadbourne-maist“ sai suurima väljaveo tagasimineku osaliseks Jaava, kes peale India ja Inglise turu kaotuse pidi leppima ka Jaapanisse ja Hiinasse senisest tunduvalt väiksema väljaveoga. Väheneva suhkru väljaveo juures maailmas langes Jaava osatähtsus 1930/31. a. 16,2% -lt 1936/37. a. 8,8% -le. Kuna samal ajal oli suhkrutoodangus ja -kaubanduses maailmas

esikohta omaval Kuubal P.-Am. Ühendriigesse mitügiks saadud kvote, mis tagas 65% kogu toodangu mahutamise Ühendriigeturule, langes Kuuba suhkrueksport nimetatud aastate vahemikul ainult 25,8% -lt 25,1% -le. Samuti nagu toodangu tagasimineku Tšehhoslovakkias, esines ka tunduvalt tagasimineku väljaveos. Saksas, kus eksport tõusis 1930/31. a. väga rikkaliku toodangu tõttu 435 tuh. tn-le ehk 3,5% kogu väljaveost maailmas, langes viimane 1936/37. a. vaid 5000 tn-le. Kogu 9 riigi suhkru väljavedu, kes olid Chadbourne-kavaga seotud, oli 1936/37. a. 41,6% kogu väljaveost maailmas, kuna nende osatähtsus 1930/31. a. oli 56,3% ja 1925/26. a. — koguni 63,6%.

Kui Chadbourne'i kokkulepe 31. VIII 35. kaotas kehtivuse, oli asjaomases ringkonnas sooviks saavutada edaspidises suhkruturukorralduses laiemaulatuslikku kokkulepet, mis pidi haarama üheltpoolt puhttootjaid maid ja teisalt maid, kes olid küllise suhkrutootjad, kuid kus tarvidusest väiksema toodangu tõttu osutus paratamatuks ka sissevedu. Seda enam oli vastava kokkuleppe sobitamine hõlbustatud, et vahepeal P.-Am. Ühendriigid olid omis mais seadnud sisse kindla kontrolli suhkrumajanduses ja et Jaava suhkrutoodang raske kriisi ja eelmise 7 riigi kokkuleppe kitsenduste tõttu langes suhkruturul 1934/35. a. 514 tuh. tn-le, mis oli vaid 1/6 1927/28. a. toodangust. Samuti tuli arvesse üldise majandusolukorra paranemisega ka tõus suhkrutarvituses. Nii tõusis suhkrutarvitus 1932/33. a. 24,3 milj. tn-lt 1936/37. a. 28,34 milj. tn-le, kusjuures on tõenäone ka lähemal aastail tarvituse tõusu jätkamine. Tarvituse tõusuga käis kaasa küll toodangutõus, mis oli eriti märgatav maailma-suhkrukaubanduses esirinnas sammuvate Kuuba ja Jaava juures. Nii tõusis 1936/37. a. toodang Kuubal 3 milj. ja Jaaval 1,4 milj. tn-le, mis on madalaseisuaegsest tasemest kõrgem vastavalt 50%, ja 170%. Kuid vaatamata 2 tähtsama riigi toodangu suurenemisele jäi kogu suhkrutoodang maailmas 1931/32. a. kuni 1937. a. üldiselt väiksemaks samaaegsest tarvitusest. 1936/37. a. toodang kattis parajasti tarvituse. Edasise võimaliku toodangutõu-

su ja sellest tingitud uute tagavarade suurenemine ja suhkruturu taas raskusisse sattumise vältimise eesmärgil loodigi hiljutine Londoni kokkulepe. Kokkuleppe kohaselt piirati üksikute riikide väljavedu kvootede kindlaksmääramisega, mis on seoses üldise suhkrutarviduse muutusega. Et aga väljaveo takistamisega mitte soodustada tagavarade kasvamist, piirati ka toodangut nii, et kindlaksmääratud ajal tagavarade seis ei tohi tõusta üle 25%, äärmisil ja erakordsil juhtudel mitte üle 30% sama aasta toodangust.

Teise rühma kuulvate riikide juures, s. o. — kus omatoodang ei kata samaaegset tarvitust, piirati kokkuleppest osavõtjate maade omatoodangu tõusu üldisest tarvitusest kindlaksmääratud sisseveo sundusega. Kuna Chadbourne'i kava järgi moodustas üldisest suhkruturu korraldusest eemale jäävate toodang 16,4 milj. tn ehk 59% samaaegsest suhkrutoodangust maailmas, on Londoni kokkuleppest eemalejäävate toodangu osatähtsus vaid 3,4 milj. tn ehk 12% kogutoodangust. Seega on lepinguosaliste riikide poolt ettevõetud suhkruturuseisundis

paranemise väljavaated Londoni kokkuleppe alusel tunduvalt paremad kui Chadbourne'i kava kehtimahakkamisel, sest väljaspool kokkuleppet seisvate riikide mõju suhkruturu kujunemisele nende võrdlemisi väikese osatähtsusega jääb minimaalseks.

Praegust olukorda maailma-suhkruturul peetakse üldiselt rahuldavaks. Tagavarad tähtsamais tootjais mais näitavad vähenemist, kuna hinnad kõvenevad. Nii ületas Jaava suhkru sept. keskmine hind New-Yorgis 1936. a. samaaegse seisuga 29%, kuna Londonis oli tõus veelgi suurem ja sept. keskmine hind ületas 1935. a. keskmise taseme 39% ja 1936. a. sept. oma koguni 48%, tõustes 6 š 6¹/₈ d cwt. eest. Viimaste kuude üldine hindade nõrgenemine ei avaldunud suhkruturul kuigi nimetamisväärselt.

Meil püsis 1936. a. suhkruhind suurimõõdul peagu ühtlasel tasemel, kuid hinnakõvenemine algas m. a. algul ja saavutas 46.26 kr. kv aug. kõrgeisu. Siit algas väike hinnatõrkenemine ja nov. noteering langes 45.38 kr-le kv, mis on kõrgem aasta tagasi samaaegsest seisust 3.15 kr. ehk 7%.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

KASTITÖÖSTUS EESTIS. — ESTONIAN BOX INDUSTRY.

Puuaineid töötlevaist tööstusharudest Eestis on kastitööstus veel võrdlemisi noor tööstusala, mis rajatud alles iseseisvusaastail. Siseturgu varustab ta peamiselt valmispakk-kastidega, kuna väliturule saadetakse mitmesugu mõõdus valmistatud kastilaudu.

Kastitehaseid on majandusloenduse andmeil arvult kõige rohkem Tallinnas, nimelt 7 ettevõtet, milledest 3 kuulub suurtööstusse, 1 kesk- ja 3 väiketööstusse. Oma toodangu poolest on suurim Eestis Järvakandi kastitehas, ka Tallinnas asus varem üks suuremaid kastitehaseid — „Viktoria”, milline aga mõne aasta eest põles maha. Peale selle asub kastitehaseid veel Tartus, Pärnus, Viljandis, Harjumaal (Raikülas), Toris ja Narvas. Peab kohe tähendama, et mainitud ettevõttest ei ole suurem osa ainult puhtakujujulised kastitehased; nad valmistavad ühtlasi ka tei-

si tooteid, näit., mitmesuguseid ehitustarbeid (uksid, aknaid jne.), katusesindeid, puitvilla, parketti, krohvipiilpaid jm. Ühtlasi on, näit., Narva Kreenholmi Puuvillas. Manuf. o-ü, mõnel saeveskil oma kastilaua-osakond.

Et kastitehased meil on levinud peamiselt linnades, on arusaadav, kuna linnad oma mitmesuguste tööstusharudega moodustavad kastitehaselle avara turu. Erandi moodustab ses suhtes Järvakandi, ent sealne kastitehas on eeskätt orienteeritud välisurgudele. Suuremaiks kastitarvitajajaks linnades on ettevõtted, millised omi toodete pakkimiseks peavad kasutama puukaste, näit. klaasitööstus, naelatehased, maiusainete-tööstus jne.

Kastitööstus tarvitab tooraineks peamiselt okaspuupalke, väiksemal määral ka haavapakke; üsna lihtsate pakk-kastide val-

mistamiseks on kasustatud vahel ka praaklaudau. Viimaseil aastail on kastitööstus tarvitanud üle 100 000 tlm puitu aastas.

Abimaterjalidena kasustatakse naelu ja traati, kusjuures naeltetarvitust võiks hinnata ligemale 30 000 kg-le.

Kastitööstuse üldtoodangu väärtust (1936. a.) võime hinnata ümmarguselt 1,5 milj. kr-le; see toodangu arv sisaldab kõikide kastitööstuse poolt valmistatud kaupade (seega ka mitte kastide) üldväärtust kui ka saadud töötasu klientide materjalide töötlemise eest. Kastilaudade ja valmistehtud pakk-kastide toodanguväärtust (1936. a.) võime hinnata 1,1 milj. kr-le.

Kastilaudu valmistati 1936. a. ümmarguselt 21 000 tlm ehk üle 4 500 std ning pakkimiskaste umbes 500 000 tükki. Viimased mahutati eranditult siseturule, kuna kastilaudadest veeti 20 117 tlm. 998 500 kr. eest välisurgudele. Mullu võrdus kastilaudade eksport 17 603 tlm-ga, seega 13% vähem kui e. a. Seevastu saadi aga mullu kastilaudade eest välisurul märksa paremat hinda kui 1936. a.; koguselt vähenenud kastilaudade väljaveost saadi mullu kokku 1,2 milj. kr. välisvaluutat, seega 0,3 milj. kr. rohkem kui e. a.

Peamiseks meie kastilaudade tarvitajaks välismaal on olnud pidevalt Briti, kuhu on siirdunud kastilaudade ülekspordist ca 90%. Mullu müüdi Britti ligemale 16 000 tlm kastilaudu 1,1 milj. kr. väärtuses. Peale Briti esinevad ostjaina ka Hisp. Kanaari saared (1937. a. — 570 tlm 39 tuh. kr. eest), Lõuna-Aafrika Ühendriigid (462 tlm 41 tuh. kr.), Hispaania (365 tlm 23 tuh. kr.) ja Saksa

(127 tlm 7 tuh. kr. eest). Mullu osutas kastilaudade eksport Hisp. Kanaari saarile ja L.-Aafrika Ühendriigesse tõusu. Peab mainima, et meie kastilaudade ekspordisuund on siiski veel võrdlemisi ühekülgne ning on koondunud peamiselt ühele ainsale turule ja on jäänud sõltuvaks sellest. Varemmail aastail oli eesti kastilaudade turgude koostis palju mitmekesisem, kus peale Briti esinesid ka Uus-Meremaa, Austraalia, Taani, Iiri, Prantsuse, Saksa, L.-Aafrika Ühendriigid jt.

Kütteprobleem ei tee kastitööstusele muret: küttematerjalidena kasustatakse ettevõtte jätteid — saepuru, laua-otsi, pinnapuid. Väiksemail ettevõtteil on jõuallikaks ainult elektrimootorid.

Tööliliste arv kastitööstuses ulatub keskmiselt 450-le aastas ning töö kestab enam-vähem ühtlaselt aasta läbi. Suurem kastitööstus (Järvakandi) annab tööd keskmiselt 150 tööliisele.

Lõpuks olgu tähendatud, et kastitööstus on arenev tööstusala. Moodsad transportvahendid soodustavad pakkimisvahendena näit., tünnidega võrreldes kaste, milliste abil on võimalik kasustada ruumi tunduvalt paremini; ühtlasi on pakkimiskastid märksa odavamad kui tünnid. Kraamade, konveierite, elevaatorite tõttu ei ole enam vajalik paigutada kaupu ühest kohast teise veeretamise abil. Industrialiseerimise edenemisega ja linnade kasvamisega, käsi käes puu- ja aedvilja suureneva tarvitusega suureneb maailmamaajanduses ka toitainete transportimisvajadus, mis põhjustab ka kastide (resp. kastilaudade) suhtes koguselt kasvavat turundumist. See kõik loob eeldusi ka eesti kastitööstuse soodsaks arenamiseks tulevikus.

RAUDTEETEGEVUS NOVEMBRIS 1937. a.

ACTIVITY OF RAILWAYS IN 1937.

Raudteetegevuse nov. kokkuvõtted näitavad vedude ja sellest laekuva tulu tõusu võrreldes sama kuuga aasta varem. Reisijate liiklus elavnes 1937. a. nov. 4,8%, töustes 1936. a. 873 tuh-lt 915 tuh-le, suurendades reis-km 24 315 tuh-le, mis ületab 1936. a. sama kuu reis-km 2274 tuh. ehk 10,3%. Kaupa veeti m. a. nov. 211 tuh. tn 1936. a. 195 tuh. tn vastu, seega 8,2%

enam. Vastavalt veetud kaubakogusele suurenes ka tn-km arv 1936. a. 16 690 tuh-lt 20 742 tuh-le ehk 24,3%, mida mõjustas ka ühe tn keskmise veokauguse pikenemine 98,3:85,6 km vastu ehk 14,8% m. a. kasulks. Pagasit veeti 1937. a. 0,8 tuh. tn 1936. a. 0,6 tuh. tn vastu ehk 33,3% enam, kuna tn-km arv suurenes 1936. a. 54 tuh-lt 58 tuh-le ehk 7,4%.

Jaamakassade rahalise läbikäigu kokkuvõtete järgi laekus tulu tuh. kr.

	1937	1936	±%	±% eelmise kuuga
Üldse	1161	991	+17,3	-10,9
sellest reisisjateveost	404	377	+7,2	-7,3
pagasiveost	35	29	+20,7	-7,4
kaubaveost	702	586	+24,0	-12,9
mitmesug. tulud	20	19	+5,3	-16,7

Üldsummas laekus 1937. a. 170 tuh. kr. ehk 17,2% enam kui 1936. a., millest kaubaveost laekuv tulu moodustab 136 tuh. kr-ga 80,0%-se osatähtsuse. Teised tululiigid ületavad ka 1936. a. vastava tululiigi, kuid suhteliselt ei evi nimetamisväärset osatähtsust.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ J. Tähele, Tallinnas, V. Kalamaja 4 sisseseatud mööblitööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölhist. Jõuandjaks 4 hj. elektrimootor. Valmistatakse igasugust mööblit ja ruumide sisustusesemeid.

■ E. Möllerson'ile, Tallinnas, Kopli 10 sisseseatud raudvoodi- ja traatvõrgutööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 12 töölhist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 1,5 hj. Valmistatakse raudvoodi- ja igasugu traatvõrku.

■ H. Ungern-Sternberg'ile, Viljandis, Mõisa tee 12 mehaanikatöökoja ümberkorraldamiseks ja ehitamiseks. Ettevõttes leiab tööd 35 töölhist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5,5 hj. Töökojas ehitatakse autobusekeresid, parandatakse autosid ja valmistatakse mitmesuguseid sõidukiosi.

■ A. Aug'ile, Tallinnas, Vene 16 asuva saapatööstuse „Fagus“ ümberkorraldamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölhist. Jõuandjaks 2 hj. elektrimootor. Valmistatakse peamiselt meesesaapaid.

■ J. Pavelson'ile, Tallinnas, Magasini 3-b asuvas mehaanilises puutööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölhist. Jõuandjaks 5 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesugust mööblit.

■ E. Kesa'le, Tallinnas, Falkpargi 27 sisseseatud karastusjookide tehases „Nektar“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 4 töölhist. Jõuandjaks 1 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid karastusjooke.

■ O. Ü. „Tallinna Aurupesumaja“, Tallinnas, Oksa 8 sisseseatud pesumajas töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 30 töölhist.

Jõuandjaks 10 hj. aurumasin. Pestakse igasugu pesu.

■ T. Ü. „Kalaeksport“ — E. Masing ja Ko, Tallinnas, Kalda 10 kalakonservitööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölhist. Jõuandjaks 2 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid kalakonserve.

■ S. Pataschnikov ja S. Scheer, Tallinnas, Rataskaevu 22 asuva kohvritööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölhist. Valmistatakse igasugu kohvreid ja reisitarbeid.

■ Th. Tiilmann'ile, Tallinnas, Tulika 11 asuva ja senini väiketööstusena töötanud keemiatööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks kesktööstusena. Ettevõttes leiab tööd 5 töölhist. Jõuandjaks 3 hj. elektrimootor. Valmistatakse pesusoodat, tavotti, vankrimääret, tehnilist seepi, naha- ja saapamäärdeid ning muid keemiatootmeid.

■ A. S. Eesti Metsatööstus, Tartus, Saekoja ja Rõõmre t. nurgal asuva ning varem „Karlova“ lauatehase nime all töötanud lauatehase ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 145 töölhist. Jõuandjaks aurumasinad kogujõuga 153 hj. Saetakse mitmesugust ehitusmaterjali kuni 6000 std aastas.

■ Riigi-ringhäälingule, Türi, Raadiojaama t., saatejaama ja jõujaama ehitamiseks ning sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 4 ametnikku. Jõuandjaks 380 hj. diiselmootor.

■ G. Käppa'le, Tallinnas, Paldiski m. 27 sisseseatud metallpärjadetöökojas „Korona“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töölhist. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse igasugu pärgi.

■ J. Allimann ja O. Altok, Tallinnas, Narva m. 43 sisseseatud kaalutööstuses

„Taara” töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölisi. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse igasugu kaale ja nende osi.

■ A. Adamka'le, Tallinnas, Vana-Posti 6 jalandusettevõtte sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid daamide-kingi.

■ J. Leesmann'ile, Tallinnas, Suur-Patarei t. 12 asuva konservitööstuse ümber-

korraldamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 28 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid koguajaga 3,5 hj. Valmistatakse mitmesuguseid kala- ja aedviljakonserve.

■ U. „Vikeri Tehased” — J. Siirak ja Ko, omandasid A-S „Frankonia” Tallinnas, Narva m. 15 asuvad mehaanilise puu- ja metallitööstustöökojad, kus valmistatakse mitmesuguseid tiseri- ja peenmehaanikatöötoteid ruumide, äride ning vaateakende sisustamiseks.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS MÖÖDUNUD DETSEMBRIS.

ACTIVITY OF TALLINN HARBOUR IN DECEMBER.

Dets. oli Tallinna sadama läbikäik välissõidu alal märksa suurem kui eelmisel sügisikul:

	Välissõidust		saabus		väljus	
	dets.	nov.	dets.	nov.	dets.	nov.
Laeva maht net. rgt.	92 929	68 391	92 955	62 018		
Kaupu tn.	38 444	33 251	40 064	33 661		
Reisijaid arv	1 129	1 029	900	992		

Laevade läbikäik tõusis dets. võrreldes nov. 42,5%. Läbikäigu tõusu põhjustas suurenenud kaubavedu. Kaupade läbikäik oli dets. suurem eelmisest kuust 17,3%, kusjuures suurenesid sisse- kui ka väljavedu,

viimane siiski suhteliselt enam. Enam veeti välja tselluloosi, metsamaterjali, tekstiiltooraineid jne. Sissevedu suurenes mitmesuguste tarbainete alal. $\frac{3}{5}$ kaubaveost toimus eesti ja saksa laevadel, sealjuures oli saksa laevade osatähtsus veos suurem. Reisijate läbikäik dets. püsis eelmise kuu tasemel.

Rannasõit Tallinna sadamas vaibus tunduvalt dets. võrreldes eelmise kuuga. Läbikäinud maht ulatus ainult veel 11 259 net. rgt. eelmise kuu 23 493 net. rgt. vastu. Kaubavedu vähenes samuti, olles dets. ainult 2 964 tn eelmise kuu 9 154 tn vastu.

TALLINNA SADAMA TEGEVUS 1937. a.

ACTIVITY OF TALLINN HARBOUR DURING 1937.

Välissõidus püsis laevade läbikäik 1937. a. Tallinna sadamas e. a. tasemel, näidates ainult 0,2% tõusu. Kaubavedu laevadel oli aga 1937. a. märksa suurem e. a.-st. Läbikäik 1937. a. ulatus 753 404 tn. e. a. 635 058 tn vastu, suurenedes 18,6%. Tõusu toimus sisse- kui ka väljaveo arvel, viimane suurenes rohkem aasta lõpul, peagu sisseveo ulatuseni. Sissevedu suurenes aasta jooksul 16,5% ja väljavedu 20,8%. Sissevedu kasvas peamiselt toorainete arvel, milledest nimetatamisväärselt suurenesid väetiste ja kivisöe sissevedu. Toorainete vedu moodustab üldse üle poole kogu sisseveost

laevadel, ka toitainete ja valmissaaduste vedu suurenes, kuid väiksemal määral.

	Välissõidust			
	saabus		väljus	
	1937. a.	1936. a.	1937. a.	1936. a.
Laevu net. rgt.	957 274	952 592	943 687	944 321
Kaupu tn.	378 469	324 819	374 985	310 289
Reisijaid	83 632	87 726	88 404	87 695
Rannasõidust				
Laevu net. rgt.	121 076	116 167	130 809	127 109
Kaupu tn.	92 904	91 297	20 240	18 963
Reisijaid arv	9 798	9 840	8 834	7 948

Väljaveos on kaalult tähtsamaks kaupadeks metsamaterjal, tselluloos, põlvkivi-õli, kartul, või, vineer ja vineertoolipõhjad,

neist moodustab metsamaterjal ligi poole väljaveost.

Kogu kaubaveost Tallinna kaudu toimus 32,5% eesti, 33,4% saksa, 11,2% briti ja 5,9% soome laevadel. Peale selle esines veel rootsi, norra, taani, hollandi ja teiste riikide laevu, kokku 8 riigilt.

Reisijatevedu Tallinna kaudu oli 1937. a. märksa väiksem e. a.-st. Tagasiminek ulatus 11,1%, mille põhjustajaks oli Eesti ja välismaa vahel 1937. a. liikumapandud reisijatelaeva teesint; nimelt suundub laev Rootsi tules meie sadamasse — suvituskohtadesse, suurendades seega reisijate läbikäiku teisis sadamais peale Tallinna. Üldine reisijate läbikäik eesti ja välismaa vahel kõigis sadamais jäi 1937. a. eelmise aasta tasemele. Suurem osa reisijate

veost toimus eesti laevadel, nimelt 46,9%, suuremat osatähtsust reisijateveos omavad veel soome laevad — 37,7% ja saksa laevad — 11,0%.

Rannasõit Tallinna sadamas oli 1937. a. veidi elavam kui aasta varem. Laevade läbikäik mahu järgi oli suurem 3,4%, kaupade läbikäik tõusis 2,6% ja reisijate läbikäik kasvas 4,8%. Kaubavedu koosneb peamiselt teisist sadamaist Tallinna sissetoodud kaupadest. Välja läheb Tallinna sadamast teisisse laevadega 4 korda vähem, kui tuleb sisse. Tähtsamaks sisseveokaupadeks kaalu poolest on puumaterjal ja ehituskivid, kuna välja läheb mitmesugust tarbekaupa. Reisijaid tuli sisse rohkem kui väljus. Suuremal arvul tuli reisijaid Kärblast ja Kuressaarest.

SADAMATE TEGEVUS (PEALE TALLINNA) NOVEMBRIS 1937. A.

OTHER HARBOURS IN NOVEMBER 1937.

Novembris jätkus teisis sadamais, peale Tallinna, tegevuse kahanemine suuremal määral kui eelmisel sügiskul alates sept.

Laevade liiklus ja veod läksid nov. vörreldes eelmise kuuga tunduvalt tagasi.

Välissõidust:

	nov.	okt.	11 kuu jooksul	nov.	okt.	11 kuu jooksul
Laev. maht net. rgt.	6 852	18 798	109 088	7 856	16 580	125 942
Kaupu tn.	4 995	2 517	22 594	10 961	26 275	141 205
Reisijaid arv	2	7	5 528	—	6	5 595

Rannasõidust:

	nov.	okt.	11 kuu jooksul	nov.	okt.	11 kuu jooksul
Laev. maht net. rgt.	28 715	35 824	303 672	27 942	32 463	286 875
Kaupu tn.	2 855	3 707	34 130	3 630	4 939	33 648
Reisijaid arv	5 963	6 552	65 690	5 997	6 223	64 679

Välissõidus liikus nov. laevu mahu järgi umbes pool vähem kui eelmisel kuul. Ka kaubavedu oli ligi poole väiksem ja reisijate vedu puudus üldse. Kaupade läbikäik ulatus nov. 15 956 tn eelmise kuu 28 792 tn vastu, koosnes 2/3 osas väljaveost. Välja läks kaupu kõige enam Pärnust, selle järgi Loksalt ja Saaremaa rannakohist. Sissevedu välismaalt suundus nov. peale Tallinna peamiselt Pärnu.

Aasta algusest arvates veeti kaupu m. a. 11 kuu jooksul 163 799 tn, e. a. sama aja jooksul 167 865 tn, seega 1937. a. 2,4% võrra vähem kui e. a. Reisijate vedu seevastu on m. a. 11 kuu jooksul 3 korda suu-

rem eelmisest aastast kuna linilaevad suundusid ka teisisse sadamasse peale Tallinna.

Rannasõidus liikles samuti kui välissõidus laevu tunduvalt vähem ja ka veod olid väiksemad. Laevade läbikäik läks tagasi nov. eelmise kuuga võrreldes 17,0%. Kaupade läbikäik, mis õieti rannasõidus pole kunagi väga suur olnud, kahanes veelgi nimelt 6485 tn-le eelmise 8646 tn vastu. Reisijate vedu kahanes ka, kuid väiksemal määral, nimelt 6,3%. Reisijaid liikles laevadel saarte ja mandri vahel.

Tegevus rannasõidus m. a. 11 kuu jooksul aasta algusest arvates oli kaubaveo alal

tunduvalt väiksem ja reisijateveo alal veidi suurem kui e. a. Kaupade läbikäik kõigis sadamais ulatus, m. a. 67 778 tn e. a. 88 799

tn, vähem seega 23,6%. Reisijate läbikäik oli m. a. 130 369 isikut e. a. 120 880 isiku vastu, seega enam 7,8%.

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg jaanuari kahe esimese nädala jooksul oli nõrk, laevade ülepakkumisega peagu kõigil turgudel. Eriti vaikselt algas uus aasta. Teisel jaanuari nädalal tõusis nõudmine viljavedude järele, kuna mitmed euroopa riigid tegid suuremaid viljaste. Kuna Argentiina ei suuda müüa vajalisel määral vilja, läksid ostud peamiselt P.-Ameerikasse jaan./veebr. vedudeks, Kanadast tehti rida prahte kevadisele navigatsioonile — maale ja isegi juunile. Ka Austraaliast elavnes vedu ja tehti elavamalt prahte. Selle tagajärjel kõvenesid veohinnad pisut aasta teisel nädalal, samuti P.-Ameerika kui ka Austraalia vedudel. Seevastu vähesed Argentiina prahitised püsisid miinimumprahitide piires. Ka teisel üle-ookeanivedudel kõvenesid pisut odavnemad prahid, nagu riisiveol Indiast, sojaubade veol Dalnist, vanarauaveol Ameerikast. Viimased vedod näitasid ka mihuslikult tõusu. Järelikult muutus üle-ookeani suurematele veolaevadele olukord prahiturul pisut soodsamaks, ning arvestades miinimumprahitide võrdlemisi kõrget taset võib lugeda neid vedusid küllalt tasuvaiks. Seevastu lähemal vedudel — Vahemere/Musta mere ja Euroopa sadamate, Inglise-Kontinendi ja Balti-Kontinendi sadamate vahel oli kogu aeg tunda laevade ülepakkumist ning prahid siin ei paranenud, vaid näitasid mõnel veol isegi osalist nõrgenemist. Laevade ülepakkumine on seletatav seega, et kõigis mais on vastav tonnaaz 100% sõidus ning kuna Balti ja põhja mered on lülitatud välja, näib olevat praeguse kaupade liikumise tarvis laevu neil turgudel liiga palju. — Ka Hispaania-Atlandi sadamaist on vedod muutunud peagu normaalseiks ning prahid on langenud vastava rajooni Portugali prahitide tasemele. Eriti on läinud alla siitprahid, samuti Vahemerre kui ka Kontinenti ja Balti merre. Kuna sadamais ja laevadel on aga küllud tõusnud, on need prahid pea-

miselt pallastiks. Kuid ka vastuprahid on langenud madalale, nagu metsamaterjal Baltikumist, maagid Vahemerest ja Hispaaniast. On võimalik, et seetõttu tuleb lähemal kuul panna laevu seisna kuni kevadese navigatsiooni algusemi. — Kuid üldiselt ollakse prahituru kujunemise suhtes kevadese navigatsiooni algusest optimistlik, mida võib tõsta veel jäärohke talv, kui see suleb pikemaks ajaks väljaveosadamad Soomes, Rootsis, NSVL-s, Kanadas j. t. põhjamaais. Siis kogub suviseks navigatsiooniks vedude tagavaru, millised nõuavad rohkesti tonnaazi.

Viljaveoturgudel algas aasta loult, kuid jaanuari keskpaiku elavnes nõudmine tonnaazi järele P.-Ameerikast, samuti Austraaliast viljaveol. Seetõttu tõusid prahid Ameerika gulf-sadamais pp. Inglise, Antverpeni/Rotterdamil tõusid vähehaaval 3/6-le per qr, lõpuks isegi 3/9-le ja erisadamaisse 4/-le. Iseloomustav oli Kanadast etteprahtimine kevadeks, kusjuures maksti mai/juunile 2/10½—3/—3/1½ per qr. Kanada sadamad lähevad lahti umbes mais. Austraalia viljaveol det. lõpul/jaan. algul langesid prahid kuni 2/—3/- üle miinimumi, kuid tõusid jaanuari teisel nädalal kuni 6/—7/- üle miinimumi, s. o. 38/—39/3 Inglise-Kontinenti. Sõlmiti võrdlemisi rohkesti laadungeid. Seevastu oli Argentiina viljavedu endiselt tagasihoidlik ning lepingud sõlmiti kõik miinimumhindadega, s. o. 25/3 Inglise full-range sadamaisse. NSVL-u viljaprahtimisi sel aastal Mustast merest ei ole enam olnud, samuti on seisus ka Rumeenia vedu.

Teisel ookeani-veoturgudel elavnes nõudmine pisut idaturgudelt Euroopasse, kus hinnad paranesid veidi, näit. riis Saigonist Inglise/Kont. 35/—lt 38/—39/-le, umb. samuti — soja-oad Dalnist. Seevastu oli Kuuba suhkruveodu loid ja hinnad 17/6 Inglise.

Mullapähklite veohind Saloumist langes 28/—27/6-le (baasis), kuna veel dets. algul maksti 35/—36/- ja m. sept. 48/-. Praegune hind tasub vaevalt veo, arvestades kulude tõusu.

Puuviilaseemnete veost maksti Aleksandriast Hulli 13/6—12/6 per 60 kub. j., Leithi või Londoni 2/- rohkem. Nõud prahtid olid sept. 21/6—22/6 ja dets. algul 16/6.

Maakide vedu Vahemere, P.-Aafrika ja saarte sadamaist oli võrdlemisi elav, kuid hinnad jaan. alguks langesid veelgi, näidates teisel nädalal väikest kindlustumist.

Maksti:

Bona — Middlesborough või Workington	10/—10/6
Bona — Holland	9/— 9/6
Huelva — Holland	8/6— 9/8
Huelva — Inglise ida rand	9/6—10/6
Setubal — Holland	8/— 8/6
Setubal — Inglise ida rand	9/6—10/6
Bilbao — Cardiff	9/— 8/6
Bilbao — Holland	8/0— 8/6

Sellest näeme, et tegelikult on Hispaania Atlandi sadamate veod saanud võrdseiks Portugali sadamatega, nii et neis sõjaohtu nähtavasti peagu ei arvestata.

Süteprahtid olid kõigil turgudel madalad:

Bristol Kanal — La Plata	9/— 9/6
" Aleksandria	6/— 6/9
" W.-Itaalia	6/— 6/8
" Oran/Algires	6/8— 6/6
" Marseilles	6/9— 7/—
" Barcelona	25/—24/— (sõjaoht)
" Lissabon	6/9— 7/—
" Rouen	4/6— 4/9

Inglise ida rand — Taani	5/— 5/9
" Sise-Balti	6/0— 6/9
Danzig — Rootsi	5/— 8/—
" Antwerpen	5/— 6/0
" Rouen	7/—
Suhkur: 1800 tn. Gdynia — Hull	7/8
Kartulid: 1500 tn. Tallinn—Dieppe	16/6

Metsamaterjalide veod on praktiliselt seisus Soome kui ka Rootsi sadamaist, peale mõne üksiku sadama. Kevadesesooniks ei ole praktiliselt metsaprahte veel ilmunud turule. Kuid kõikide maade laevaomanikud andsid 10. jaan. allkirjad 1938. a. Baltwhite miinimum-veonormidest kinnipidamiseks. Seetõttu näib olevat kindel, et kevadesesooniks ei ole hind alla normi. Arvamus kaldub aga sinna poole, et ka 1938. a. seoonil ületatakse norm. Teatavasti on uus norm — 7/—9/- per std. — kallim kui 1937. a. oma. Kuid sealsel seoonil maksti 15/—25/-ile miinimumnormi. Ka eesti laevaomanikud on andnud allkirju 1938. a. normist kinnipidamiseks.

Ajalepingu-prahtimisi oli jaan. algul vähe, ning kuna prahituruseisund on veel kindlusetu, siis peamiselt üksikuiks reisu-deks, maksti 7000—9000 tn. laevadest 4/6—5/3 pr. dw.

Prahi-indeks dets. „Lloyd's List'i“ poolt koostatulit näitas võrreldes nov. 13% langust, langedes seega tagasi 1936. a. dets. tasemele.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võituruseisund muutus m. n. üldiselt kindlamaks ja meie võihind Inglise näitas paranemist. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 120—122 š cwt e. n. 118—120 š vastu. Ühtlasi muutus ka seisund üksikute maade võihindade tasemete suhtes normaalsemaks. Viimasel noteeringul oli meie võihind soome võihinnast ainult 6 š cwt kohta madalam. Eelmisel nädalail olid võihindade vahed erakorraliselt suured. Inglise näitas võihind paranemist, paranes

ka meie eksportvõihinna-noteering 171 s-le kg m. n. 170 s vastu. Turutendents rahulik.

Või sissevedu Inglise oli dets. Austraaliast ja Uus-Meremaalt 1 163 400 kasti 1936. a. sama kuu 988 400 kasti vastu. 1937. a. vältel eksportisid nimetatud maad võid Inglise 8 816 000 kasti 1936. a. 8 969 000 kasti vastu, vähenedes Austraalia võiekspordi tagasimineku tõttu. Praegu on aga võitoodang Austraalias näidanud taas tõusu, kusjuures aga arvatav võipakkumine

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 4. 1937	10/1	8/1	%	Detsember		English Nomenclature see No. 4. 1937	10/1	8/1	%	Detsember	
	16/1	9/1		1937	1938		16/1	9/1		1937	1938
SUURMÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv.))											
1. Rukis	16,00	16,00	0	16,00	14,25	79. Lambaliha, esim. veer.	75	75	0	68	61
2. Nisu	21,25	21,25	0	21,25	24,00	80. " tag.	80	80	0	75	64
3. Oder, süda	17,00	17,00	0	17,00	16,50	81. Searasv, sulatamata	115	115	0	115	117
4. Kaer	14,50	14,50	0	14,50	12,75	82. " sulatatud	140	140	0	140	140
5. Rukkijahu	17,58	17,58	0	17,58	15,13	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	63	60
6. Rukkipüü	28,00	26,00	0	26,00	21,50	84. " sulatatud	80	80	0	80	78
7. Nisupüü (kõrgem sort)	43,00	43,00	0	43,00	45,00	85-a " Eesti erivalik	00	65	0	55	55
8. Kartulid, söögi	2,75 ⁶⁾	2,65 ⁶⁾	-	2,65	2,38	86. Räämed, värsked	40	85	+14,2	23	20
9. " piiruse	2,25	2,25	0	2,20	1,92 ⁷⁾	87. Kilud, värsked	—	—	—	60	40
10. Kartulitärklis	24,00	24,00	0	24,00	23,00	88. Risikhein	6,1	7,3	-6,4	-6,6	6,1
11. Juust, Sveitsi (kg)	1,25	1,25	0	1,25	1,25	89. Aasahein	4,9	4,9	0	4,9	5,2
12. Taimevõi (kg)	0,88	0,88	0	82,50	75,00	90. Põletispuud, kase (m ³)	345	345	0	345	345
13. Suhkur	45,01	44,94	+0,2	45,05	42,13	91. " männi	563	563	0	563	528
14. Sool	2,30	2,30	0	2,30	2,50	92. Petroleum (lt)	16	16	0	16	12
15. Riis, Burma II	47,00	47,00	0	47,00	45,00	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
16. Tee, or. Pek., Tseilon (kg)	5,80	5,80	0	5,80	5,75	Rukis — (kr. kv.)					
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,93	4,98	93. Hamburg (La Plata)	16,75	16,00	+4,7	15,45	15,38
18. Kakao, Hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,10	94. Chicago	10,87	10,95	-2,1	9,66	15,35
19. Heering., S. Matties (tunn)	51,60	51,60	0	51,50	48,50	95. Winnipeg	11,98	11,76	+1,9	10,65	15,17
20. " Matifuls	55,50	55,50	0	55,50	52,50	Nisu — (kr. kv.)					
21. Paigid, kuusk, määnd (thm)	18,00	19,00	-5,3	19,33	17,33	96. Hamburg (Manitoba I)	23,33	22,32	+2,5	21,77	19,79
22. Paberipuu (rm)	—	10,50	—	10,33	6,33	97. Liverpool	15,23	15,02	-1,7	14,93	13,22
23. Saet. mat., määnd u/s (thm)	38,50	40,00	-3,7	40,00	36,50	98. Chicago	12,92	12,52	+3,2	12,55	17,30
24. Talliskivid (1000 tk.)	—	—	—	49,00	—	99. Winnipeg	16,86	16,71	+0,9	16,10	16,80
25. Silikaatkivid (1000 tk.)	42,40	42,00	0	42,00	37,00	Mais — (kr. kv.)					
26. Tsement (tunn 170 kg) ¹⁾	5,85	5,85	0	5,85	6,45	100. Chicago	8,70	8,82	-1,4	8,07	15,73
26a. Tsem. paberkot. (170 kg) ²⁾	5,15	5,15	0	5,15	5,95	Piim lahtiselt Tallinn (snt. lt.)					
27. Lubi	2,20	2,20	0	2,20	2,77	101. I v. piimakauplustele	13	13	0	13	12
28. Tsinkvalge (kg)	0,56	0,56	0	0,56	0,48	102. I v. piimatööstustele	12	12	0	12	11
29. Ooker (kg)	0,23	0,23	0	0,23	0,23	103. II v. piimakauplustele	11	11	0	11	10,9
30. Värnits	64,50	64,50	0	64,50	69,50	104. II v. piimatööstustele	10	10	0	10	9,5
31. Linaseeme, õli tootmiseks	14,25	14,25	0	17,25	16,50	Või. (snt. kg)					
32. Õlikoogid, linaseemne	12,00	12,00	0	14,25	13,50	105. Tallinn	171	170	+0,6	185	133
33. Nisukliid	—	—	—	11,67	9,50	106. Kindlustatud hind	190	190	0	190	178
34. Superfosfaat, 18—20%	—	—	—	—	4,85	<i>Londonis.</i>					
35. Kaalisool, 40%	—	—	—	—	10,55	107. Taani	241	250	-3,6	270	202
36. Fosforiit, eesti	—	—	—	—	3,15	108. Eesti	—	—	—	—	—
37. Nitrofoska	22,00	22,00	0	22,00	21,15	109. Läti	—	—	—	—	—
38. Raud, sordi	32,00	32,00	0	32,00	24,00	110. Leedu	—	—	—	208	—
39. Teras, vedru	477,50	477,50	0	477,50	485,00	111. U.-Meremaa	—	200	—	194	187
40. Inglismaa	51,00	51,00	0	51,00	50,87	<i>Manchesteris.</i>					
41. Seatina	225,00	225,00	0	225,00	183,33	112. Taani	245	243	+0,6	275	202
42. Vaskplekk, punane	195,00	195,00	0	195,00	160,00	113. Eesti	215	212	-1,4	229	179
43. " valge	77,50	77,50	0	77,50	70,00	114. Läti	215	212	-1,4	229	179
44. Tsinkplekk	3,57	0,57	0	0,61	0,56	115. Soome	223	223	0	257	189
45. Püvillariie, bjäs (mtr)	2,45	2,45	0	2,45	2,45	116. Rootsi	223	223	0	257	189
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,75	2,75	0	2,75	2,50	117. Kopenhaagenis — Taani	196	192	+2,1	208	155
47. " ameer. n. I. s. "	23,20	23,20	0	23,20	23,20	Peekon. (snt. kg)					
48. Paber, rotatsioon	3,15	3,15	0	3,15	2,69	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	87 ³⁾	87 ⁴⁾	0	88	82
49. Kivistisi, aur, Newcastle	3,65	3,65	0	3,65	—	119. " 55,5—59,5 " " "	82 ³⁾	82 ⁴⁾	0	83	77
50. " sepa	0,90	0,90	0	0,90	0,80	120. " 72,5—75,0 " " "	78 ³⁾	78 ⁴⁾	0	79	73
51. Põlevkivi, 1-a s.	1,00	1,00	0	1,00	0,90	<i>Londonis (kõrgem not.)</i>					
52. Turvas	5,80	5,80	0	5,80	4,60	121. Taani	171	171	0	174	164
53. Põlevkiviõli	6,75	6,75	0	6,75	4,75	122. Eesti	153	153	0	161	152
54. Kütteõli, o/u. "E. Kiviõli"	19,00	19,00	0	19,00	19,00	123. Läti	153	153	0	161	152
55. Kivitõrv	14,25	14,25	0	14,25	10,50	124. Leedu	153	153	0	161	152
56. Nafta	15,50	15,50	0	15,50	12,00	125. Rootsi	166	166	0	169	157
57. Petroleum, Ameerika	0,31	0,31	0	0,31	0,28	126. Hiri	175	175	0	177	170
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,29	127. Poola	153	153	0	161	152
59. " Kiviõli „Estolin“ (lt)	—	—	—	—	—	Lina — Võru-Petseri.					
VÄIKEMÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu	17,5	17,4	+	17,4	15,0	128. Ristna (R)	113	107	+5,6	107	113
61. Sepikujahu	27,5	27,5	0	27,5	28,0	129. Hoffsdreiband (HD)	104	93	-6,1	98	106
62. Mann	60	60	0	60	50	130. Dreiband (D)	95	89	-6,7	89	98
63. Kartulijahu	30	30	0	30	28	131. Ordín.-dreiband (OD)	86	80	-7,5	80	89
64. Kartulid	4,5	3,2	+40,6	3,2	3,5	132. L.-ordin.-dreib. (LOD)	77	71	-8,5	71	80
65. Suhkur	47	47	0	47	44	133. Takuprakk (H)	68	62	-9,7	62	71
66. Sool	5	5	0	5	5	Mujal Eestis.					
67. Piim, lt. II valik lahtine	13	13	0	13	12	134. Ristna (R)	111	105	+5,7	105	114
68. Lauavõi	205	205	0	207	180	135. Hoffsdreiband (HD)	102	98	-6,3	96	105
69. Kõõgivi	190	190	0	190	167	136. Dreiband (D)	93	87	-6,9	87	96
70. Koor, rõõsak (liiter)	110	110	0	110	110	137. Ordín.-dreiband (OD)	84	78	-7,7	78	87
71. " hapu	110	110	0	110	100	138. L.-ordin.-dreib. (LOD)	75	69	-8,7	69	78
72. Kanamunad (paar)	95	95	0	98	90	139. L.-ordin.-dreib. (LOD)	66	60	+10,0	60	69
73. Sealiha, keedulaha	110	110	0	107	103						
74. " praeha	65	65	0	61	57						
75. Loomaliha, supiliha	80	80	0	78	67						
76. " praeha	70	70	0	68	63						
77. Vasikalaha, esim. veer.	85	90	-5,6	81	73						
78. " tag.	—	—	—	—	—						

1) fr. Rakvere; 2) ühes teedemaksuga; 3) 17./I.—22./I.; 4) 10./I.—16./I.; 5) Virumaa raudteej.; 6) raudteejaamades; 7) tõstuse.

Austraaliast ja Uus-Meremaalt jääb jaanuaris väiksemaks kui m. a. samal kuul. Veebr. on aga loota suuremat võiekspordi veist maist.

Euroopas oli võitoodang dets. väiksem kui 1936. a. samal kuul. Või väljavedu Taanist oli pisut suurem, kuid vähenes Inglisse 7%, kuna väljavedu Saksa seevastu suurenes. Enamikust euroopa karjamajandusmaist vähenes või väljavedu dets. võr-

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Seisund peekoniturul püsib muutusetu. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis püsib endiselt 86 š tn. Peekoni sissevedu Inglisse tõusis m. a. 11 kuu jooksul 6 325 000 tsn-le 5 903 000 tsn vastu 1936. a. samal ajal. Sellest tuli Briti maist 1,7 milj. tsn, 1,4 milj. tsn vastu 1936. a. Seega toimus sisseveo suurenemine Briti maade arvel, peamiselt Kanadast. Taanist on peekoni väljavedu viimaste aastate jooksul vähenenud tunduvalt.

	1000 tsn	Keskmine peekonsigade noteering öörides	per kg
1937	3 484		171
1936	3 430		170
1935	3 876		162
1934	4 313		156
1933	5 580		121
1932	7 547		75
1931	7 320		82
1930	6 023		129

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

M. n. kujunes looma- ja lihaturg tegevuselt elavaks. Kaubapakumine oli keskmine ning mõnel kaubal, nagu tapaveised, koguni tagasihoidlik. Nõudmine veiselihale hea, mis tõttu kõvenesid ka hinnad. Nädala lõpul kaldus küll tendents sula tõttu väikesele tagasimineku, kuid see on loodetavasti ajutine ning võib kesta ainult päevi, sõltuvalt ilmastikust.

Nädala keskmiselt maksus veiseliha suurmüügil:

Pullid (eluskaal üle 400 kg) rammusad 52—54 s. ja keskmised 50—52 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 32—34 s. kg.

Pullid väiksemad: rammusad 50—52 s., keskmised 48—52 s. ja lahjad 40—45 s. kg. Väiksemate pullide eluskaaluhinnad 26—30—33 s. kg.

reldes 1936. a. dets. väljaveoga. Võitoodangu vähenemist on Lääne-Euroopas põhjustanud osalt veiste suu- ja sõratõve levimine ja seda eriti Hollandis, Saksas, Prantsuses ja Belgias.

Võitagavarade seis Inglises püsib dets. võrdlemisi tühtlane, kusjuures 1. I k. a. hinnati võitagavarade seis 240 000 kastile 1937. a. samal ajal — 765 000 kastile, olles seega üle 3 korra suurem kui tänavu.

— BACON MARKET.

Seega selgub, et peekoni väljavedu on langenud poole võrra võrreldes peekoni väljaveo kulminatsiooniga 1932. Kuid taani seakasvatajad ei ole selle all kannatanud palju, sest samal ajal tõusis peekonsigade noteering kahekordseks.

M. a. tapeti Taanis 5% rohkem sigu kui 1936. a. K. n. maksab Eesti Lihaekspord peekonsigade eest endiselt järgmisi hindu:

Tapakaalud:	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 — 72 kg	87	82		
55,5—59 „	82	78		Siseturu hinnad
72,5—75 „	82	78		
75,5—80 „	78	74		

ja elussigade eest:

90—120 kg raskused 60 s. eluskaalu-kg	
121—160 „ „ 65 „ „	
üle 160 „ „ 60 „ „	

M. n. tõusis eksporditapamajades sigade läbikäik 3244 seale 2720 sea vastu e. n.

— CATTLE AND MEAT MARKET.

Lehma- ja härjalihha, nuumatul 54—56 s., keskmisil 44—47 s. ja lahjadel 40—45 s. kg. Lehmade eluskaaluhinnad sõltuvalt rammusustmest 22—27—35 s. kg.

Mullikalihha maksub väiksemate pullidega võrdset hinda: rammusail 50—52 s., keskmisil 48—50 s. ja lahjadel 40—45 s. kg. Eluskaaluhinnad 26—28—33 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde pullidel 10—12 s ja lehmadel 12—14 s.

Vasikate pakkumine keskmine. Nädalas turustati 893 vasikat. Nõudmine keskmine. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: rammusad 70—75 s., keskmised 65—70 s. ja lahjad 50—55 s. kg. Elusvasikate hinnad 38—44—48 s. kg.

Lammaste pakkumine väike. Nõudmine keskmine. Tapetud kaup ilma naha ja pudemeteta maksus: rammusad 70—75 s., keskmised 65—70 s. ja lahjad 60—65 s. kg. Eluslammaste hinnad 40—43 s. kg.

Ekspordilambaliha-hinnaks noteeriti Tallinna tapamajades headuse järgi 95—100 s. kg. Eluskaaluhinnaks franko saatejaam 42—45 s. kg. Ekspordinormiks 10.—16. I. s. a. — 3000 kg I, II, III ja IV liiki.

Sigade pakkumine üle keskmise. Nõudmine keskmine. Hinnad nõrgenesid. Tapetud sead maksusid: noored kui ka peekonkaalulised 75—80 s., lihasead 72—75 s. ja rasvasead 70—72 s. kg. Etelolevaks nädalaks võib paremal juhul oodata hindade püsimist, kuid on võimalik ka tendentsi nõrgenemine.

Nahkade hinnad. Veisenahad toorelt 80 s. kg. Vasikanahad 3,50 kr. tk. Kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind 1,20 kr. Lambanahad 2,25—3,50 kr. tk. Hõbusenahad 12—13 kr. tk.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1938. a.		1937. a.		1936. a.	
	10./1 16./1 1938	1./1 9./1 1938	1./1 kuni 16./1	1./1 kuni 17./1	1./1 kuni 19./1	1./1 kuni 19./1	1./1 kuni 19./1	1./1 kuni 19./1
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	92,2	162,6	244,8	97,2	292,3			
Sellest:								
Saksa . . .	—	65,1	65,1	0,5	138,5			
Inglise . .	92,2	87,4	179,6	88,9	128,0			
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	—	—	—	—	43			
Sellest:								
Inglise . .	—	—	—	—	—			
Saksa . . .	—	—	—	—	43			
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	31,0	12,0	44,5	62,4	42,0			
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	36,9	290,0	327,5	415,8	186,7			
Sellest:								
Inglise . .	20,3	246,4	266,7	66,1	128,8			
Belgiasse . .	—	—	—	—	20,6			
Soome . . .	6,4	—	6,4	—	7,2			
Saksa . . .	—	—	—	—	194,1			
Prantsusse .	10,2	10,1	20,4	128,1	9,8			

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisundi kujunemine välismaal näitab hooajalist nõrgenemist. Kuigi meie kanamunade väljavedu praegu seisab, noteeriti meil m. n. ekspordikõlblike kanamunade hinnaks 125 s kg. Siseturumunade hinnaks noteeriti 115 s kg franko kogumispunkt. Seega on noteeritud hinnad 10 s. kg-lt madalamad kui eelmise hinnanoteering. Turutendents vaikne.

Munakaubanduse läbikäigu kujunemisest maailmaturul selgub, et see m. a. oli tunduvalt suurem kui 1936. a. Seevastu on aga üksikute riikide välja- ja sisseveokoguse liikumine toimunud erinevalt. Näit., suurenes kanamunade väljavedu Taanist 1937. a. võrreldes 1936. a. 14,4%. Samuti on suurenenud kanamunade väljavedu Belgiast 10% ning Soomest 20%. Itaaliast suurenes ka-

namunade väljavedu üle kolme korra võrreldes 1936. a. väljaveoga, kuna Hollandist tõusis kanamunade väljavedu 15%. Ka Lätist ja Leedust näitas kanamunade ekspordkogus 1937. a. suurenemist. Seevastu on aga kanamunade väljavedu näidanud langust Austraaliast, Argentinast, Eestist, Iirist, L.-Aafrikast ja Türgist.

Kanamunade sissevedu Inglise suurenes 2% ning Saksa 33%. Šveits importis 1937. a. ca 10% enam. Samuti veeti ka Tšehhoslovakkiasse 1937. a. suuremaid koguseid mune kui 1936. a.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s paar:

Tallinnas	18—20	Pärnus	15—17
Tartus	15—17	Rakveres	16—18
Viljandis	16—18	Narvas	16—17
Valgas	14—16		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahind püsib kindlalt. Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 17. skp. Tallinna kohta järgmised hinnad: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil pi-

makauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. Põllutöökotta tulnud teadete järgi on piima järele nõudmine väga elav ega suudeta anda kauplustele nii palju piima, kui soovitakse.

Piimatööstused maksavad praegu maal

peagu noteeritud hinda. Nii maksab üks väiksem piimatööstus Nehatu-Uuskülas 10 sent liitrist, teine piimatööstus Rael 9½ senti.

Väikemüügil maksus piim linnades piimakauplustes möödunud nädalal (senti liiter):

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiaelt
Tallinn	18—19	—	15—16	13
Tartu	14—16	12—13	—	10—12
Narva	15	—	—	10
Pärnu	17—18	13	—	12
Viljandi	15	—	—	12
Rakvere	15	—	—	11
Valga	15	—	—	10—12
Võru	—	—	—	10
Kuressaare	—	—	—	10
Haapsalu	—	—	10	9

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljaturg muutus m. n. kindlamaks ja hinnad jätkasid liikumist paranemissuunas. Võrreldes eelmise nädalaga tõusis Euroopa importmaade nisu ja maisi sissevedu märgatavalt, mis tõi kaasa otsese turu elavnemise. Teataval määral aitasid üldist teraviljaturu-olukorda parandada viimasel ajal Argentinast saabuvad teated põuakahjustusist ja Kesk-Euroopas valitsevast külmaohust talvilja — peamiselt nisu — orastele. Ameerika kaubandusringkonnis peetakse isegi praegusi Euroopa külmakahjustusi niivõrd suuriks, et nende tagajärjel on loota käesoleval kaubandusaastal e. a-st suuremat sissevedu. Teisalt näivad kõvenevad teraviljade veohinnad, millised mõjustavad paratamatult ka lähemal ajal hindade käiku sisseveomais.

Tähtsamail börsidel noteeriti m. n. teraviljadele järgmised hinnad kr kv (sulgudes e. n. hinnad):

Rukis: Chicago 10.87 (10.65), Winnipeg 11.93 (11.76), Hamburg 16.75 (16.—).

Nisu: Chicago 12.92 (12.52), Winnipeg 16.86 (16.71), Hamburg 23.39 (22.82), Liverpool 15.28 (15.02).

Mais: Chicago 8.70 (8.82).

Nisutagavarad maailmas tänava aasta algul võrreldes m. a. samaaegseiga on suurenenud 4% ja tõusevad 276 milj. buš (m. a. 266), kuid jäävad siiski märgatavalt maha 1936. a. tasemest, mil tagavarade seisuhinnati 400 milj. buš-le. Praegustest tagavaradest langeb P.-Am. Ühendriige arvele 94 milj. buš. ja Kanada arvele — 52 milj. buš. ehk 53% kogu tagavaraks olevast nisust, kuna teisis tootjais mais tõusevad tagavarad 130 milj. buš-le.

Väikemüüghinnad siseturul s. kg.

	Viljandi	Tartu	Pärnu	Valga	Rakvere	Kuressaare
rukis	16	15,5	15	16	15,5	15
nisu	22	22	20	23	21,5	21
oder	17,5	17	17	16	17	15
kaer	12,5	13	12,5	13	13	10
rukkijahu	17,5	17	17	18	18	18
sepijahu	30	29	28	28	29	26

LINATURG. — FLAX MARKET.

Sotis ja teisis linaketruskeskuses on seisund pärast pihhi kaunis vaikne. Tehingud on õige tagasihoidlikud. Ketrusvabrikud on ostudes tagasihoidlikud ega tunne huvi tagavarade muretsemise vastu.

Siiski näitas linahind viimasel nädalail tõusutendentsi. Näib, et vaheltkauplejad on huvitatud linade kokkuostmisest, mis on teatud turukindluse tunnuseks.

Venelased on jaanuari kestel mitnud kokku ca 2000 tn, algul hinnaga £ 46,10, kuid hiljem tõstsid hinda ja mitlisid märksa kõrgemalt, nii et viimased partiid olvat müüdnud hinnaga £ 49 — kullas, fob kas-

teleo IV gr I sordi alusel. Läti linahind on tõusnud £ 43 kullas fob R sordi alusel.

Linahindade kõvenemine näib olevat tingitud vähesest pakkumisest, esijoones aga NSVL-u tagasihoidlikust linamüügist.

Lina väljavedu vähenes 1937. a. mitmes riigis võrreldes e. a-ga. Nii veeti Lätist 1937. a. 7050 tn 1936. a. 15 938 tn vastu. Ka Leedu linaekspord vähenes 1937. a. võrreldes e. a-ga.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna Börsil 14-dal skp. noteeriti linakokkuostuhinnad senti kg franko kokkuostuladu:

Petseri-Võrumaal Mujal Eestis	
R	113 111
HD	104 102
D	95 93
OD	86 84
LOD	77 75
H	68 66
Takud I sort	75
II sort	65
III sort	55
Ehitustakk	17

Tendents püsiv. Linahind tõusis seega 6 s kg-lt võrreldes e. n-ga.

Petseri laadale toodi 17. k-a. võrdlemisi vähe lina, kusjuures maksti kaalult kr. 190.— kuni isegi kr. 200.—, s. o. keskmiselt kr. 1.15 kg. R sordi alusel. Tipphind tõusis aga üle kr 1.20 kg-lt.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Üle ootuste kujunes m.n. kartulite väljaveos väga elavaks. Nädala jooksul soodsa ilmastiku tõttu kestis kartulite laadimine peagu iga päev. Üldse saadeti välja 15 000 kv. kartuleid, sellest 13 500 kv seemnekartuleid. Ülejäänud osa läks söögikartulina Rootsi. Kokku esimese nädalaga veeti jaan. esimesel poolel kartuleid välja 31 500 kv. M. a. jaanuaris veeti kogu kuu jooksul välja 25 000 kv. Seega võime loota k. a. I kuul märgatavat tõusu kartulite väljaveos.

Viimaseil päevil on elav nõudmine seemnekartuli järele, kuid Tallinna ladudes on seemnekartulitagavarad lõpukorral. Nädala lõpul tuli mõnesid vaguneid kartuleid juurde. Kui soojad ilmad kestavad, võetakse arvata vasti k. n. maal veel nii palju seemnekartuleid kokku, kui võimalik.

Söögikartuli alal oli nõudmine väga elav. M. n. ei suudetud anda Rootsi nii palju, kui nõuti. Hinnad näitavad Stokholmis tõusu umbes 50 s. kv võrreldes dets. lõpuhinnadega. K. n. läheb taas mõni tuhat kotti kartuleid Stokholmi. Söögikartulihinnad näitavad maal veidi tõusu. Tööstuskartulihinnad püsivad endised.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 15. I s. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Virumaa raudteejaamades kr. 2.60—3.00 kv.
  2. Seemnekartul: majasteet kr. 3.50—4.25 kv. Varane kollane kr. 3.50—4.00 kv.
  3. Tööstuskartul: piiritusvabrikuis 11—13 s. tärklise kg ehk kr. 2.10—2.40 kv.
- Tendents kindel.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. püsis Peipsi kalatoodang endine. Pärnu lahe kalatoodang paranes, mistõttu suurenes koha väljavedu. Nädala kestel veeti välja kala ja kalasaadusi 15 725 kg, sellest koha 14 250 kg, latikat 1 100 kg, haugi 150 kg ja kalakonserve 225 kg.

Koha eksporditi Rootsi 12 650 kg, Austriasse 300 kg, Soome 300 kg, Poola 1000 kg.

Eksporditud koha oli Peipsi päritoluga 8750 kg, millest maksti rannikul 65—70 s kg, ja Pärnu lahe toodangust 5500 kg, millest maksti rannikul 50 s kg. Lattikat läks Soome ja haugi šveitsi 150 kg.

Siseturukala kaubandus arenes keskmise elavusega.

Müügil oli peamiselt külmunud kala, kuid nädala lõpul tuli Tallinna turule ka mõnesid partiisid sulakala.

Sulakala müügihinnad kujunesid kallimaiks: koha, sula 100 s kg, külmunud 80—90 s. kg. Keskmise suurusega ahven, sula 50 s kg, külmunud 50 s kg, koger, sula 70 s kg, külmunud 50 s kg. Teised kalasordid müügil külmunult.

Narva turul müüdi lutse elusalt 55 s kg, värskelt 35 s kg ja Paldiski päritoluga vimba 45 s kg. Teised kalasordid osalt kohalikust veekogust, osalt Peipsist.

Tähtsamate kalasortide müügihinnad s kg:

	Tallinn	Tartu	Narva
	15. I	15. I	14. I
Iherus (mereforell), värske	250—350	—	—
Koha, värske I ja II valik	80—100	75—80	80
Siig, värske	100—140	100	—
Haug, värske	45—70	40—60	50
Latikas, värske	40—70	40—60	35—40
Ahven, värske	25—50	12—40	15—40
Rääbis, värske	60—70	65—70	60

	Tallinn 15. I	Tartu 15. I	Narva 14. I
Luts, värske	40—50	30—35	35—50
Säinas, värske	—	30—40	—
Särg, värske	—	15	—
Vimb, värske	50—60	—	45
Räim, värske	28—35	28—30	25—30
Tursk, värske	20—35	—	—

Räimekaubanduses valitses nõrk tegevus. Merel valitsevate ebasoodsate ka-

lastamisolude tõttu kujunes räimesaak kehvaks. Kauba vähesus mõjus müügihinna tõusule. Nädala kestel müüdi Tallinna turul räimi 35—45 s. kg, ainult laupäeval langes hind 28—35 s. kg. Tartu ja Narva turul oli müügil Paldiski räime 25—30 s. kg.

Turski Tallinna turul rohkesti. Terve kalana 18—25 s. kg, lõigatult 25—35 s. kg. Kilu ja lest puudusid müügil.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

INVESTEERIMISE NELLIAASTAKUKAVA JA UUS TÖÖSTUSRINGKOND POOLAS.

FOUR-YEAR PLAN FOR INVESTMENTS, AND NEW INDUSTRIAL DISTRICT IN POLAND.

Esimesil kriisiaastail pidas Poola Lääne-Euroopa rikaste riikide (Prantsuse, Inglise), eeskujul kinni nn. „rihmapingutamismeetodist“. Kuid see meetod osutus ühenduses maa areneva vaesestumisega täiesti ebaõigeks ja poola erilisis majandusoludes otse kuritahtlikuks. Sel kriitilisel ajajärgul kerkis üles sootuks teine majandusliku ideoloogia vool, mis taotleb riigimajanduse struktuurialuste järkjärgulist imberehitust tootmisprotsesside ja tarvitajaskonna ostujõu suurenemise teel.

Selle idee väljendajaks sai Gdynia looja, praegune rahaminister ja peaministri asetäitja ins. Eug. Kwiatkowski. Nimelt väljendas min. Kwiatkowski 1936. a. mõtte teostada Poolas „Investeermise neliaastakuplaani“ (1937—40). See mõte leidis heatahtlikku poolehoidu seltskonnas ja valitsus suutis vaatamata finants-majanduslikele raskusle mobiliseerida eelarve korras kui ka summadest väljaspool eelarvet peagu pool miljard. zl. uute raudteede ja autobussiliinide ehitamiseks, jõgede reguleerimiseks ja merelaevastõidu korraldamiseks, odavate korterite ning tööliselamute ehitamiseks, ja lõpuks põllumajandussaaduste läbikääkude elustamiseks jne.

Neliaastakuplaanis, mille teostamiseks määrati kogusummas 1800 milj. zl., on muuseas nähtud ette 150 mägestikujõe reguleerimine (käesoleva ajani on reguleeri-

tud umbes 50) ja 4 suure veetammi ehitamine, milliste valmistamisega tunduvalt likvideerub uputuste hädaoht ja mis võimaldab maa peamiste veearteriate kontsentreerimist ning reguleerimist, kusjuures ainult Visla jõe piirkonnas see reguleerimine säästab Poolale aastas ligi 50 milj. zl. uputuskahjude näol.

Visla reguleerimine on integraalses seoses min. Kwiatkowski kontseptsiooniga, ja nimelt nn. „tööstuskeskuse“ loomise ja ülesehitamisega. Poola enda hooletus ja endiste vallutajate halb tahe on põhjustanud seda, et maa pärisidames, endisil Austria (Väikepoola) ja Vene (Keskpoola) maa-aladel on tekkinud teedeta ja uputusohude piirkond. Praegusel põlvel tulevad muuta need maa-alad rikkaiks ja tööstuspiirkonnaks. Kirjeldatud maa-alad, millised asetsevad ajaloolisil Visla ja Sani harudel, igivana Sandomierzi ümber, moodustavadki õieti kohta, kus asub praegu teoksilolev „tööstuskeskus“. Kesk-Visla ja tema harude reguleerimine annab juba lähemal aastail odava ja hõlpsa veeteede võrgu, ühendades uut rajooni läänepoolsete sõe- ja rauakaevandusiga, lõunapoolsete naftaväljakutega (Gorlice, Jaslo-Krosno), pealinnaga ning poola sadamate Danzigi ja Gdyniaga.

Edasises perspektiivis tuleks mainida veel nn. söekanalil lõpuehitamist, mis ühendab mitte üksi Vislat ja Kõrget Odrat

teiste Poola veeteedega, vaid siit võib transiitkaup suunduda Dniestri kaudu Balti merele Doonau jõesuhu, Mustale merele ja edasi Bosporuse ning Dardanellide kaudu isegi Kaug-Itta. Sõltumata Kesk-Visla reguleerimisest neliaastakuplaani raames viiakse lõpule ka läänekanali (Visla-Goplo) ehitamine, mis ühendab läänepoolseid (Suurpoola) piirkondi veekeskarteeriaga. Samuti tekitab idas nn. kivikanal, mis ühendab Vislat poola Dniepriga, nii siis Volyniat Polesjega. Oma nimetuse võlgneb see kanal suurile ja laiaulatuslikele mineraalademeile, nimelt bazaldi- ja graniidilademeile, millised annavad suurepärase ja hädavajaliku materjali ehitusiks, tänavate ja teede sillutiseks Kesk- ja Lääne-Poola tihedaltasustatud ja industrialiseeritud rajoonis.

Ka raudteede osas on neliaastakuplaanis nähtud ette rida suureulatuslikke töid, esmajoones viiakse siin lõpule suure lõunapoolse „sõeraudtee“ ehitamine Sileesias Gdyniani ning „puumagistraalini“, mis ühendab Vilno kirdepoolseid maakondi kahe Poola sadamaga Balti merele. Märkimisväärne on veel „ida-lääne sõemagistraali“ kava, mis paralleelses sihis suundub NSVL-u piirilt Saksa piirini, läbistades seega kogu

Poola territooriumi ning võimaldades idapoolsele põllumajanduslikele rajoonidele odava söe ja tööstussaaduste juurdevedu. Peatselt alustatakse Kielce-Tarnow-Krynica magistraalraudtee ehitamist, mis ühendab kõige otsenalt pealinna „tööstuskeskusega“, naftaallikatega ja talvspordi pealinna Krynica. Edasises perspektiivis annab see raudtee peagu ideaalset ühendust mitte üksi Varssavi ja Gdynia vahel, vaid ta ühendab ka Ida-Preisit ja Skandinaaviat Kesk-Tšehhoslovakkia (Koszyce), Ungari ja Bulgaariaga.

Loetledes neliaastakuplaani peamisi eesmärke tuleb veel märkida jõuallikate küsimust. Kivisöelademetega kõrval, millised asuvad Saksa ja Tšehhoslovakkia piiril, on Poolal veel suuri naftatagavaru ja vähekaasustatud, kuid rikkalikke „valge söe“ lademeid. Praegu on „tööstuskeskuses“ käsil suurte gaasijuhtmete kui ka elektri-kõrgepingeliinide ehitamine. Elektrienergia tootmiseks annavad suurepäraselt võimalust mägestikujõgedele ehitatavad tammid, milledest 1940. a. lõpuks valmivad 4, andes Poolale suure elektrienergia võimsuse tööstuslikeks ja valgustusotstarbeiks.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

7. jaanuaril 1938. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 218 993,12	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	908 496,77
välisraha	16 488 264,32	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Ctn.</i>	1 282 226,87	a) pangatõed liikvel	47 001 440,—
3. Sisesevkslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	10 898 674,24	valitsuse	21 868 947,54
põllumajandusl.	2 219 584,49	pankade	9 610 882,01
metsatõestusl.	57 815,35	teised	3 219 424,72
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	34 699 264,27
valitsusele	—		14 631 876,92
teistele *)	8 918 982,08		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	3 421 988,76		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	24 800 088,74		
	<u>102 301 067,96</u>		<u>102 301 067,96</u>

Kattevara vahetõed jooksvate kohustustega: } 62,06%
Proportion of Reserve to Current Liabilities:

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 947 202,80
Includes Ekr. 947 202,80 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Eestis kehtivad kaubandus- ning makseteõiendamis-lepingud.

Trade and Clearing Agreements Valid in Estonia.

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõlmitud	Jõustunud
1923—192/193	Eesti-Rootsi kaubanduskokkulepe	7.7.1923	2.11.1923
1935—38	Eesti-Rootsi maksete õiendamise kokkulepe	26.3.1935	1.4.1935
1924—18/19	Eesti-Taani kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1924—18/19	Eesti-Islandi kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1925—189/190	Eesti-Norra kaubanduskokkulepe	29.8.1925	21.12.1925
1926—32	Eesti-Briti kaubandus- ja laevandusleping	18.1.1926	3.5.1926
1937—42	Teadaanne Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu eeskirjade tarvitamise kohta India või tema Briti Majesteedi omavalitsusega dominiioonide, asumaade, maade või protektoraatide kohta.		
1937—42	Teadaanne Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu alusel enamsoodustatud riigi käitluse kohta kaupadele, millised pärit või valmistatud Indias või teisis tema Briti Majesteedi omavalitsusega dominiioonides, asumais, mais või protektoraatides.		
1934—68	Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu täiendav kaubanduskokkulepe	11.7.1934	8.9.1934
1925—159/190	Eesti-Hollandi kaubandusleping	22.7.1924	19.5.1926
1926—31	Eesti-Am. Ühendriikide sõprus-kaubandus- ja konsulaarleping	23.12.1925	22.5.1926
1926—36	Eesti-Sveitsi kaubandusleping	14.10.1925	31.5.1926
1927—32	Eesti-Belgia-Luxembourgi kaubandus- ja laevandusleping	28.9.1926	5.6.1927
1935—59	Eesti-Belgia-Luxembourgi maksete õiendamise leping	19.6.1935	10.7.1935
1931—50	Eesti-Belgia koloniaalvalduste tollivahekordade korraldamise kokkulepe	23/24.4.1931	4.7.1931
1927—61	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevandusleping	4.1.1927	9.12.1927
1933—56	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevanduslepingu muutmiskokkulepe	22.2.1933	3.11.1933
1933—1	Eesti-Kreeka kaubandus- ning maksete õiendamise kokkulepe	25.11.1937	1.1.1938
1927—110	Eesti-Poola kaubandus- ja laevandusleping	19.2.1927	Osaliselt: 15.2.1928
1929—74	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu lisaprotokoll	5.7.1929	Täielikult: 24.4.1931
1931—33	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu Danzigi Vabalinnale laiendamise kokkulepe	9.4.1931	24.4.1931
1937—22	Eesti-Poola tariifiprotokoll ja selle juurde kuuluv noot	23.2.1937	13.3.1937
1937—48	Eesti-Poola tariifiprotokollile lisaprotokoll ja selle juurde kuuluv noot	29.5.1937	15.6.1937
1928—28	Eesti-Läti ajutine majandusleping	25.3.1928	16.4.1928
1931—55	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkulepe	3.6.1931	22.7.1931
1932—92	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendamise protokoll	14.11.1932	26.1.1933
1935—108	Eesti-Läti vahelise ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendusprotokollile lisaprotokoll ja nootidega	7.12.1935	1.1.1936
1937—16	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisaprotokoll	10.2.1937	20.2.1937
1937—95	Teadaanne Eesti-Läti lisaprotokollile lisatud nimekirja „D“ kehtivuse kaotamise kohta		
1935—39	Eesti-Läti maksete õiendamise leping	10.4.1935	29.4.1935
1935—103	Eesti-Läti maksete õiendamise lepingu täiendusprotokoll	7.12.1935	1.1.1936
1937—16	Eesti-Läti maksete õiendamislepingu muutmise kokkulepe ja selle juurde kuuluv protokoll ja nootid	10.2.1937	20.2.1937
1937—90	Eesti-Läti maksete õiendamise lepingu muutmislepe	3.11.1937	15.11.1937
1928—47	Eesti-Tšehhoslovakkia kaubandusleping	20.6.1927	17.7.1928
1928—52	Eesti-Bulgaaria ajutine kaubanduskokkulepe	11.2.1928	24.7.1928
1928—48	Eesti-Lõunaslaavia kaubandus- ja laevandusleping	1.2.1928	10.9.1928
1929—1	Eesti-Itaalia kaubanduskokkulepe	1.7.1928	27.2.1929
1936—86	Eesti-Itaalia kaubanduse ning maksete õiendamise kokkulepe	6.10.1936	30.10.1936
1937—79	Eesti-Itaalia kaubanduse ning maksete õiendamise kokkulepe pikendamislepe	26.8.1937	26.8.1937
1929—34	Eesti-Austria kaubandus- ja laevandusleping	11.12.1928	4.7.1929

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõlmitud	Jõustunud
1929—37	Eesti-Saksa kaubandus- ja laevandusleping	7.12.1928	29.7.1929
1935—31	Eesti-Saksa kaubanduskokkulepe ja selle lõpp-protokoll	4.1.1935	14.1.1935
1935—108	Eesti-Saksa kaubanduskokkuleppe lisakokkulepe ja selle lisad	29.11.1935	1.1.1936
1936—92	Eesti-Saksa kaubanduskokkuleppe teine lisakokkulepe	2.11.1936	1.1.1937
1937—88	Eesti-Saksa kaubandus- ja laevanduslepingu ning kaubandusleppe lisa- kokkulepe	24.10.1937	8.11.1937
1937—88	Eesti-Saksa maksete õiendamise kokkulepe	24.10.1937	1.1.1938
1929—71	Eesti-NSVL-u kaubandusleping	17.5.1929	19.9.1929
1935—14	Eesti-NSVL-u majanduskokkulepe	31.10.1934	1.1.1935
1929—71	Eesti-Ungari kaubandus- ja laevandusleping	29.4.1929	10.11.1929
1937—100	Eesti-Ungari kaubandus- ja laevanduslepingu lisaprotokoll	3.12.1937	17.12.1937
1929—95	Eesti-Portugali kaubanduskokkulepe	22.8.1929	16.1.1930
1930—94	Eesti-Rumeenia kaubanduskokkulepe	30.8.1930	12.3.1931
1930—56	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevandusleping	16.9.1929	18.5.1931
1933—8	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise kokkulepe 17.10.1932 ja	17.1.1933	17.1.1933
1937—51	Eesti-Türgi kaubanduskokkulepe	6.6.1937	28.6.1937
1937—51	Eesti-Türgi makseteõiendamis-leping	6.6.1937	28.6.1937
1931—53	Eesti-Soome kaubandus- ja laevandusleping	11.4.1931	28.9.1931
1934—78	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkulepe	5.7.1934	1.10.1934
1935—93	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkuleppe muutmise noodid	9.10. ja	24.10.1935
1936—32	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkuleppe muutmise protokoll	3.4.1936	18.4.1936
1937—77	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu teine lisakokkulepe	2.9.1937	10.12.1937
1937—77	Eesti-Soome kaubandusprotokoll	11.9.1937	10.12.1937
1934—27	Eesti-Leedu kaubandusleping	18.1.1934	6.5.1934
1934—61	Eesti-Jaapani kaubanduskokkulepe	21.6.1934	20.7.1934
1935—48	Eesti-Hispaania esialgne kaubandus- ja maksete õiendamise leping	8.5.1935	1.6.1935
1937—95	Eesti-Prantsuse kaubanduskonventsioon	16.10.1937	1.12.1937
1937—95	Eesti-Prantsuse kaubanduslike maksete kokkulepe	16.10.1937	1.12.1937
1937—103	Tendaanne Eesti-Prantsuse kaubanduskonventsioonis mainitud Prantsuse n. n. assimileeritud koloniide ehk asumaade, n. n. mitteassimileeritud koloniide ehk asumaade, protektoraatide või mandaadi all olevate ter- ritooriumide kohta		

SOOME. Rukkitoll alates 1. I 38. — Custom Duty on Rye, beginning 1. I 38.

Ühenduses uue viljatolli korraldusega, mis hakkas kehtima 1. I 38, (vt. Majandusteated nr. 38, 1937) olnuks uus rukki-toll 10 penni kg, kui välisruukki cif-hind L.-Soome sadamas olnuks eelmisel kuul (dets.) mitte väiksem kui 2.40 kg. Et välisruukki hind arvessevõetud ajal oli aga madalam, (keskmise hind 1. — 20. XII

37 — Smk. 1,73), kujuneb toll 55 penni kalimaks, nagu pani ette Riigi Viljakontor, ehk 65 penni alates 1. I 38. Toli eesti kontingendirukkiolt oleks sellest ajast alates 15 penni kg.

Riigi Viljakontor maksab ise 1. I-st rukki-kilost 2,40 Smk. (enne 2,34).

Eksportpreemiaid 1938. a. — Export Premiums, 1938.

Valitsuse otsusega 7. I määrati eksportpreemianormid: võile 4 Smk. kg, munadele 2 Smk. kg, juustule 2—2,50 Smk. kg.

Võile ei makstud vahepeal preemiat, kuid hindade langemisega välisurgudel (eeskätt Inglises) tulid preemiad taas mää-

rata, et saada kätte Eduskunna poolt määratud keskhinda kg-lt — 28 Smk.

Preemiamaksmine lõpeb automaatselt, kui siseturu-hulgihind tõuseb 29 Smk. või kõrgemaks. Juustuhinnad välisurgudel on rahuldavad, ja kui juustu väljavedu pre-

meeritakse, siis seepärast, et soovitakse juustu väljaveo jätkuvat kasvu, olles majanduslikult kasulikum kui või väljavedu.

1938. a. arvestatakse juustu väljavedu 7 milj. kg.

Munade väljaveokogust 1938. a. arvestatakse 9 milj. kg.

Hobuste sissevedu Soome. — *Imports of Horses into Finland.*

Jätkuv hobuste ost Eestist ja viimasel ajal Leedust on kutsunud esile opositsiooni põllumeeste-ringkonnis, kes tegelevad hobuste kasvatusel. Sellekohaseid sõnavõtmisi on ajalehtedes sageli. Dets. keskpaiku peetud Maataloustuottajain Keskusliitto (Põllumajandustootjate Keskiit) üldkoos-

olekul arutati taas Suomen Hevosjalostusliittojen Edustajiston Valtuskunta (Soome Hobuste töuparandusliitude esindajate volinikkude) ettepanekut astuda samme kasva-va hobuste sisseveo tõkestamiseks. Ettepanekusse suhtuti pooldavalt ja jäeti asi juhatuse korraldada.

Mitmesuguste kaupade väljavedu Soomest 1937. a.

Exports of Miscellaneous Goods from Finland 1937.

Esialgsete kokkuvõtete järgi tõuseb teisejärgu kaupade väljaveoväärtus 1937. a. ca 50% suuruseks väljaveetud põllumajandustoodete ja karjasaaduste väärtusest, mis tõendab, et sellegi väljaveol on väliskaubanduses tähtsust. Edaspidi tahetakse väiksemate artiklite väljaveole pöörata veel enam tähelepanu. Senini oli säärasele kaupadele peaturuks Saksa, kuid turge leiduks ka mujal. Teisejärgu kaupade väljavedu andis 1925. a. Smk. 184 289 099, 1930 — Smk. 136 871 855, 1936 — Smk. 217 360 338, ja 1937. a. (10 kuud) Smk. 204 410 304.

Suuremat tulu annavad siin loomahad (aastas 70—100 milj. Smk.), karusnahad (viimaseil aastail üle 20 milj. Smk.), põdrasammal (aastas 7—9 milj. Smk.), pohlad (aastas 10—13 milj. Smk.), lainekest — visakoivu (1937. a. üle 13 milj. Smk.), metsa- ja kodulinnud (aastas 6—8 milj. Smk.), toores kala (ca 12 milj. Smk. aastas), valmistatud graniit (1930. a. — Smk. 8 337 762; 1936 — 38 792 297 ja 1937 — (10 kuud) — Smk. 33 229 770 Smk. jne.

Toormahlade tootmine Soomes. — *Production of Raw Juices in Finland.*

M. a. veebr. moodustatud valitsuse erikomitee, kes sai ülesandeks selgitada toormahlade valmistamise majanduslikke ja tehnilisi tingimusi ning hiljem sai ülesandeks ka tarviliste seaduste eelnõude koostamise, lõpetab lähemal ajal oma töö. Töö viibis osalt seetõttu, et komitee pidi selgitama ka alkoholsete koduveinide valmistamise ja tarvitamise ulatust, et kaaluda võimalikke abinõusid selle vähendamiseks toormahlade kasuks.

Praeu ei ole toormahlade toodang Soomes eriti suur. 1937. a. valmistati müügiliks ca 20 000 l., sellest valmistas „Terijoen Tuote“ ca 8000 l. (külmsteriliseerimismeetod), mida lasti müügilile veegalisanda-

tult; Mikkelis olev Suur-Savo Osuuskauppa ca 6000 l. (kiirpastöörimismeetod), mida lasti müügilile suhkruga-lisandatult, ja teatud koguseid on valmistanud ka Haapaveden Kotimärja (sõehappe-sisaldusega).

Tulevikus loodetakse aga toormahlade suurt levikut teiste jookide arvel, eriti palju lootusi pannakse õunamahladele. Kui saadakse hälvemaid õunasorte või vigastatud õunu kasutada mahlatöötuses, oleks lahendatud ka nende õunte otstarbekas tarvitatus, milliseid senini ei ole saanud turustada söögiõuntena. Juba see võimalus üksi sunnib toormahlade tulevikuküsimust kaaluma täie põhjalikkusega.

LEEDU. Leedu munade väljavedu 1937. a. — *Lithuanian Egg Exports in 1937.*

„Pienocentras“ koostöös riigiasutistega koostas munade väljaveo 5 aastaku kava. Vastavalt sellele nähti 1936. a. ette 40 milj. muna väljavedu, igal järgneval aastal pidi väljavedu suurenema 20 milj., nii et 1937. a-ks oli määratud 60 milj.

1936. a. ettenähtud kogus ületati suu- relt, müües välismaale 66,5 milj. muna. 1937. a. algul arvati, et väljavedu väheneb, kuna veebr. ja märtsi külmade tõttu kaha- nes munade toodang märgatavalt, näidates järgmisil kuul juba pidevat tõusu.

Munade väljavedu üksikute kuude järgi:

	1937	1936
Jaanuar	1 384 560	1 343 880
Veebruar	770 400	1 815 120
Märts	1 723 820	4 435 580
Aprill	15 541 560	14 984 640
Mai	20 737 440	16 729 560
Juuni	10 091 880	9 115 920
Juuli	6 411 240	5 729 400
August	7 438 008	5 483 354
September	6 494 640	5 198 400
Oktoober	2 539 120	1 616 040
November	815 040	84 240
Detsember	138 600	5 760
	74 135 808	66 541 874

1937. a. väljavedu võrreldes 1936. a. suu- renes 11,4%, ja 5 aasta kavas ettenähtud kogus ületati 23,6% võrra.

Väljavedu üksikute riikide järgi:

	1937		1936	
Inglise	53 009 640	71,5%	53 983 760	81,0%
Saksa	14 524 348	19,6%	3 906 554	5,9%
Tšehhoslovakkia	4 426 920	6,0%	6 140 880	9,2%
Sveits	2 174 400	2,9%	2 397 600	3,6%
Teised riigid	—	—	163 080	0,3%
	74 135 808		66 541 874	

Seega turustab Leedu mune peamiselt Inglise. Arvatakse, et säärane turukoon- damine tühte riiki ei ole ohtlik, kuna Ing- lise tarvitab peagu pool munade üldtoodan- gust maailmas ning tema turg on vaba ega ole piiratud kontingentidega.

1937. a. võrreldes 1936. a. vähenes väl- javedu Inglise protsendiliselt, kuna oma- korda suurenes tunduvalt väljavedu Saksa. Hindade langus Tšehhoslovakkias ja Šveits- sis teisel aastapoolel põhjustas väljaveo vä- henemist neisse riigesse.

1934—36. a. aug-ni ei olnud mingit väl- javedu Saksa; alles 1936. a. lõpul sõlmiti sellekohane kokkulepe, mis leidis täit raken- damist 1937. a. Väljavedu Saksa näitas pi- devat tõusu, kuna veotingimused ja pakuta- vad hinnad olid soodsad.

Väljaveo suurenemisega pöörati enam tähelepanu ka järelevalvele ja munade kva- liteedi tõstmisele. Kaalu järgi veeti mune välja:

	1937	1936
18 ja 17 lbs	27,9%	24,9%
15,5 "	43,4	42,1
14 "	26,6	27,8
13 "	2,5	4,6
M sort	0,2	0,6
	100,0%	100,0%

Alates 1937. a. hakati kasustama uut pakkimisviisi. Varem veeti välja mune puukastides pakitult puulaastudesse à 720 tk. Viimasel aastal hakati aga kasustama pappkarpe ositatult lahtreisse à 360 tk.

1938. a. „Pienocentras“ tahab veelgi suurendada munade väljavedu, müües 80 milj.

ITAALIA Sünteetilise ammoniaagi, salpeeterhappe ja kaltsiumi tootmine ligniidist.

Manufacturing of Ammonia, Saltpetre Acid and Calcium from Lignite.

Figline alevi juures Valdarno linna lähe- dal asuv ligniiditöötlemisvabrik on hakanud hiljutileiutatud uue keemilise protseduuri jär- gi töötlemata ligniidist sünteetilist ammoniaaki, salpeeterhapet (acido nitrico) ja kaltsiumi

niraati (ehk kaltsiumi salpeeterhappe soola — nitrato di calcio).

Valdarno linna ümbruses on rikkalikke ligniidilademeid.

AKTSIASELTS
TALLINNA PABERIVABRIK
E. J. JOHANSON

Export of Writing,
Bond, Printing,
Drawing Paper and
Postcard Boards
Superior Qualities

REPRESENTATIVES:

Baltiska Pappersbrukens A/B,
Stockholm;
T. Rasmussen & Co., Ltd., London;
Max Geene & Co., Rotterdam;
Arnold Kern & Sohn, Hamburg;
„Derot“ Soc. An., Paris;
M. Bornstein, Istanbul.

A/B. „Õhtaleht“ trükk, Tallinn, 1928.